Пралетарыі ўсіх краёў, злучайцеся!

Савецкая Беларусь

Орган Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту Саветаў БССР.

[illegible] год выданьня.

КОШТ НУМАРУ 5 кап.

АДРЭС РЭДАКЦЫІ: МЕНСК, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса (2-гі Дом Саветаў).

ТЭЛЕФОНЫ: Рэдакцыі—№ 478, Рэдактара—№ 769.

Матар'ял прымаецца—з 9-й да 3½ гадз.

Нявыкарыстаныя рукапісы назад аўтарам не варочаюцца.

КАНТОРА: Менск, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса. Тэлефон № 244. (2-гі Дом Саветаў).

ПАДПІСНАЯ ПЛАТА:	
На 1 месяц	— 90 к.
„ 3 „	2 р. 70 к.
„ 6 „	4 р. — к.
„ 1 год	8 р. — к.
Зьмена адрасу: іншагародніх	— 20 к.
мясцовых	— 10 к.

ПЛАТА ЗА АБВЕСТКІ:	
За радок нанпарэлі пасьля тэксту	— р. 50 к.
За радок нанпарэлі насупроць тэксту	1 р. — к.
За радок нанпарэлі перад тэкстам	1 р. 50 к.

Сьненыя на 50 проц. даражэй.

Зьвыш тарыфу бярэцца 10 проц. налогу.

ПЛАТА ЗА ПУБЛІКАЦЫІ:	
За 1 дакумант	35 кап.
За кожны дадатковы	15 „
Беспрацоўн. і чырвонаармейцы за дакумант	15 „
За кожны дадатковы	5 „

Публікацыі ЗАГС'у—3 руб.

ПАДПІСКА ПРЫМАЕЦЦА ў канторы газэты, на ўсіх аддзяленьнях Беларускага Дзяржаўнага Выдавецтва і на ўсіх пашт.-тэл. канторах. АБВЕСТКІ ПРЫМАЮЦЦА канторай газэты: Менск, рог Ленінскай і Карла Маркса (2-гі дом Саветаў).

ШТОДЗЕННАЯ ГАЗЭТА.

№ 70 (2258) Пятніца, 23-га сакавіка 1928 г.

Трэба рыхтавацца загадзя.

Адно з найбольш вялікіх пытаньняў нашай эканомікі гэта—недахват прамысловых тавараў.

Часткова з гэтай прычыны слаба праходзілі хлебазагатоўкі ў 1927 годзе; з гэтай-жа прычыны павышаліся на прыватным рынку розьнічныя цэны, а таму становішча чырвонца рабілася менш моцным.

Адсталасьць прамысловасьці, уплываючы ў адмоўным сэнсе на загатоўкі сельска-гаспадарчых прадуктаў, вяла і да слабага разьвіцьця экспарту, што стварае цяжкасьці на імпартным вучастку замежнага гандлёвага фронту.

Партыя дала дырэктыву ўзмацніць разгортваньне прамысловасьці, і, як вядома, апошнія меркаваньні плянавых органаў гавораць ужо аб росьце прамысловай прадукцыі ў 1927-28 г. не на 18 проц., а на 23 проц.

У працягу апошніх год індустрыя ў СССР расьце шпарчэй за сельскую гаспадарку, і таварны голад з кожным годам слабее.

У 1928 г. ён будзе менш значным, чымся ў 1927 г. Год за годам таварны голад будзе зьнішчан дашчэнту. Але нават у тым выпадку, калі-б гадавая прамысловая прадукцыя зусім адпавядала гадавой патрэбе ў ёй рынку, мы мелі-б таварны голад увосень і ўзімку, калі сяляне нясуць на рынак большую палову сваіх тэхнічных расьлін, хлеба гародніны і інш. і прад'яўляюць павялічаны попыт на гарадзкі тавар. Яшчэ ў працягу доўгага часу нам [illegible]

[illegible] кі на вясну, лета, але і на восень. Увосень і ўзімку недахват прамысловых тавараў адчуваецца вельмі востра ў процівагу вясьне і лету толькі таму, што сельская гаспадарка выходзіць на рынак нераўнамерна па сэзонах.

У сучасны момант карэспандэнты з мест паведамляюць аб некаторым паслабленьні таварнага голаду, пішуць аб «паслабленым рынку». Становішча рэчаў зараз гэткае: таварны голад ня зьнішчан, ён нават моцны, але ўжо некаторыя тавары шырокага ўжываньня зьяўляюцца ў выстарчальнай колькасьці. Можна чакаць, што пасьля скарачэньня загатовак сельска-гаспадарчых прадуктаў на рынку ўстановіцца роўнавага.

За месяцы рыначнага зацішша трэба разгарнуць выраб тавараў як буйнай, так і дробнай прамысловасьці, і—што асабліва важна—не дапусьціць значнага зьмяншэньня яе ў ліпені і жніўні, хоць бы нават спосабам мэтазгоднага разьмеркаваньня водпускаў рабочым.

Каапэрацыйная сетка павінна рыхтавацца да гэтай кампаніі, уважліва вывучаючы патрэбы мясцовага рынку, каб даць прамысловасьці заказ на гэткі тавар, які патрэбен насельніцтву.

Тав. Дзяржынскі, калі ён стаў на чале ВСНГ СССР, абвясьціў бой не на жыцьцё, а на сьмерць прымусоваму асартымэнту, але апошні практыкуецца і [illegible]

Беззаконная „законнасьць“ амэрыканскага ўраду.

Аб адмове Амэрыкі ад савецкага золата.

[illegible]

Растрэлы ў Ханькоу

[illegible]

ПАТЭНТАВАНЫЯ „МІРАЛЮБЦЫ“ ПАКАЗАЛІ СВОЙ САПРАЎДНЫ ТВАР.

ПРАПАНОВА ТАВ. ЛІТВІНАВА АБ САПРАЎДНЫМ РАЗБРОЕНЬНІ ПАДТРЫМАНА ТОЛЬКІ ДЭЛЕГАЦЫЯМІ НЯМЕЧЧЫНЫ, ТУРЦЫІ І КУБЫ.

ПРАДСТАЎНІКІ БОЛЬШАСЬЦІ ІМПЭРЫЯЛІСТЫЧНЫХ КРАЁЎ ВЫСТУПІЛІ ВОРАГАМІ САВЕЦКАГА ПРАЭКТУ.

„Дзелавое“ абмеркаваньне савецкага праэкту.

[illegible] прадпасылцы, нібы савецкая дэлегацыя паставіла ультыматум—прыняць, ці адхіліць увесь савецкі праэкт цалкам. Пярэчачы супроць гэтага няіснуючага ультыматуму, Кешэндэн увесь час рабіў звычайныя рэакцыйныя нападкі на СССР і абвінавачваў савецкую дэлегацыю ў тым, што яна жадае сабатаваць працу Лігі Нацый, бо як савецкі праэкт „увесь час гаворыць аб народах і ні разу не спамянуў аб Лізе Нацый, якая ўжо 7 гадоў займаецца пытань- [illegible]

[illegible] СТАЎНІК ЯПОНІІ *Сато*, які заявіў, што савецкі праэкт «пярэчыць статуту Лігі Нацый» і высунуў пытаньне, ці можа падрыхтоўчая камісія пры гэткіх умовах абмяркоўваць гэты праэкт без спэцыяльных паўнамоцтваў ад Лігі і бяз зьмены статуту Лігі.

Апошнім прамоўцам выступаў ПРАДСТАЎНІК КАНАДЫ, які выказаў думку, што праэкт належыць перадаць упачатку на абмеркаваньне асобных урадаў.

Лімітрофныя падпявалы жэнеўскіх заправіл.

ЖЭНЕВА, 21-Ш. На сёньняшнім вячэрнім пасяджэньні падрыхтоўчае камісіі аб разброеньні адбываліся далей спрэчкі наконт савецкага праэкту разброеньня. У спрэчках выступалі прадстаўнікі Бэльгіі, Кубы, Грэцыі, Югаславіі, Баўгарыі і Фінляндыі.

Першым выступіў ПРАДСТАЎНІК БЭЛЬГІІ *Жакмэнс*, у прамове якога былі асабліва вострыя выпады проці СССР. Прамоўца заявіў, нібыта савецкі праэкт «прасякнут нянавісьцю да цывілізацыі і яго адзінаю мэтаю зьяўляецца зрыў сучаснага ладу ва ўсім сьвеце». Жакмэнс прапанаваў «безагаворачна адхіліць увесь праэкт“.

ПРАДСТАЎНІК КУБЫ заявіў, што савецкі праэкт зьяўляецца «ў прынцыпе жыцьцёвым“ і зазначыў толькі, што «мясцовыя ўмовы ў рэспубліцы Кубе патрабуюць захаваньня спэцыяльнае сельскае паліцыі». Наступны прамоўца ПРАДСТАЎНІК ГРЭЦЫІ *Палітыс*, зрабіўшы юрыдычны разгляд статуту Лігі Нацый, робіць вывад, што „савецкі праэкт знаходзіцца ў поўнай супярэчнасьці з усімі асноўнымі прынцыпамі Лігі Нацый“. Палітыс скончыў сваю прамову заклікам да СССР супрацоўнічаць з Лігаю Нацый у справе разброеньня і ўвайсьці ў Лігу.

Пасьля Палітыса выступіў ПРАДСТАЎНІК ЮГАСЛАВІІ *Марковіч*, які заявіў, што непрызнаньне СССР Югаславіяй не азначае варожых адносін Югаславіі да СССР. Што-ж датычыць савецкага праэкту разброеньня, дык Марковіч, як і іншыя прамоўцы, называе яго «нерэальным» і «нежыцьцёвым», а таксама заявіў, што праэкт «не адпавядае заданьням падрыхтоўчае камісіі, якая павінна распрацаваць плян скарачэньня ўзброеньняў, а ня зьнішчэньня ўсіх «узброеньняў»».

Пасьля выступленьняў прадстаўнікоў Баўгарыі і Фінляндыі, якія паўтарылі довады іншых прамоўцаў, спрэчкі скончыліся. У спрэчках выказаліся прадстаўнікі 13-ці краёў з ліку 24-х, удзельнічаючых у падрыхтоўчай камісіі. За выключэньнем Нямеччыны, якая выказалася за жыцьцёвасьць савецкага праэкту, а таксама Турцыі і часткаю Кубы, усе іншыя дзяржавы занялі або востра адмоўную, або ўхільную пазіцыю ў адносінах да савецкага праэкту. У чацьвер увечары Літвінаў бу- [illegible]

КАПІТАЛІСТЫ НЕ ЖАДАЮЦЬ РАЗБРОЕНЬНЯ.

АМЭРЫКАНСКІ ІМПЭРЫЯЛІЗМ—РОДНЫ БРАТ ЭЎРАПЕЙСКАГА.

ЖЭНЕВА, 21-Ш. Сёньня на ранішнім пасяджэньні падрыхтоўчае камісіі аб разброеньні ня спынялася абмеркаваньне савецкага праэкту канвэнцыі аб разброеньні.

ДЭЛЕГАТ ГАЛЯНДЫІ *Рутгерс*, паўтараючы выказаньня ўжо ўчора довады аб «нерэальнасьці» савецкага праэкту, заклікаў камісію «заставацца на грунце магчымага ў сучасных абставінах скарачэньня ўзброеньняў“. У канцы Рутгерс, таксама як і выступаўшы за ім дэлегат Швэдыі Хэнінгс і дэлегат Польшчы Сокаль, заклікаў савецкую дэлегацыю ня спыняць супрацоўніцтва з камісіяй у справе скарачэньняў узброеньняў.

ДЭЛЕГАТ ЗЛУЧАНЫХ ШТАТАЎ *Гібсон*, адказваючы на заклік Літвінава ў заключнай частцы яго прамовы, заявіў, што Злучаныя Штаты імкнуцца захаваць мір, і што таму яны прапанавалі падпісаць угавор аб адмове ад вайны, але ў той-жа час Злучаныя Штаты адмаўляюцца прыняць савецкі праэкт. Гібсон прапанаваў камісіі адхіліць савецкі праэкт, бо ён „пярэчыць задачам камісіі, склікаciv для выпрацоўкі пляну скарачэньня ўзброеньняў».

БЛУДЛІВАЯ ЛАЯНКА ФРАНЦУСКІХ МІЛІТАРЫСТАЎ.

ПАРЫЖ, 21-3. «Журналь дэ-Дэба», характарызуючы пасяджэньне камісіі аб разброеньні, як камэдыю, «дасканала разыграную трыма партнёрамі», навальваецца ў першую чаргу на Літвінава, які „ня маючы пугі пад рукамі, зрабіў так, што сьвіст яго чуўся ў паветры, нападаў на членаў камісіі, нібы гэта нейкія пешкі і заявіў, што камісія ўвесь час топчыцца на месцы».

Ня менш востра газэта крытыкуе Бэрнсдорфа, выступленьне якога, водлуг яе слоў, «разьбівае ўсе надзеі на разрыў між Бэрлінам і Масквою, у зьвязку з арыштам нямецкіх інжэнэраў“, што-ж датычыцца Рудшы-бея, дык ён, як выказваецца газэта, „перайшоў на бок савецкага воўка і нямецкае старажавое сабакі».

Падпісаньне Італіяй канвэнцыі проці газавае вайны.

ЖЭНЕВА, 21-3. У канцы сёньняшняга вячэрняга пасяджэньня падрыхтоўчае камісіі да канфэрэнцыі аб разброеньні прадстаўнік Італіі Марыніс, зварочваючыся да Літвінава, заявіў, што Італія падпісала канвэнцыю аб забароне газавае вайны.

НА ПРАЦЭСЕ ГРАМАДЫ.

Сьведкі—агенты ахранкі—заблыталіся ў супярэчнасьцях.

ВІЛЬНЯ, 21-Ш. 13-ты дзень працэсу быў заняты заслуханьнем паказаньняў сьведак абвінавачаньня—адкрытых і тайных агентаў паліцыі. Усе гэтыя сьведкі, трохі мяняючы звароты сваіх паказаньняў, у агульным апавядаюць адно і тое самае: нібы дэпутаты Беларускае Грамады разьяжджалі па гарадох і вёсках і вялі агітацыю сярод жыхарства. Сярод жыхарства Заходняе Беларусі ішла падрыхтоўка да паўстаньня. Падаткаў ніхто не плаціў. Ніхто не хацеў купляць зямлю, спадзяючыся, што пасьля перавароту атрымае яе дарма і г. д.

Камэндант паліцыі Карачэвіч заяўляе, што між некаторымі асобамі былі ўжо разьмеркаваны пасады, якія яны думалі заняць пасьля перавароту.

Фігураваўшыя ў 13-ты дзень працэсу сьведкі робяць самае нікчэмнае ўражаньне. Яны клапоцяцца выключна аб тым, каб дагадзіць сваім гаспадаром і іншы раз з-за вялікае стараннасьці выкрываюць самі сябе. Характэрным прыкладам зьяўляецца выступленьне сьведкі Пашкевіча, які назваў сябе добрым знаёмым падсуднага Мятлы; а калі абарона пытае яго, ці агітаваў Мятла на мінулых выбарах за камуністычны сьпіс, Пашкевіч пацьвярджае гэта, у той час як Мятла на справе быў абраны ў сойм па сьпісе нацыянальных меншасьцяў.

* * *

ВАРШАВА, 22-Ш. На 14-ты дзень працэсу Беларускай Грамады перад судом прайшоў шэраг сьведак-сялян Валожынскае акругі, якія знаходзяцца ў цяперашні час у турме па абвінавачваньню ў прыналежнасьці к кампартыі. Усе яны заявілі, што ніколі не належалі к кампартыі і што ранейшыя паказаньні былі вымушаны ў іх збойствамі і катаваньнямі. Паліцэйскі камісар Уладзлаўскае акругі Кухаркін, выступаючы ў якасьці сьведкі абвінавачаньня, заявіў, што падсудны Мятла агітаваў за далучэньне Заходняй Беларусі к Савецкай Беларусі. Паліцэйскі Кавлацкі заявіў, быццам у адной воласьці Уладзлаўскае акругі былі назначаны на выпадак паўстаньня беларускія валасныя старшыні, валасны сьпіс і два паліцэйскія. Моладзь акругі агітавала за ўхіленьне ад прызыву на вайсковую службу і рыхтавалася к арганізацыі народнай міліцыі.

У панскай Польшчы.

ДЭКРЭТ АБ СКЛІКУ НОВАГА СОЙМУ І СЭНАТУ.

ВАРШАВА, 22-3. Прэзыдэнт апублікаваў дэкрэт аб скліку новага сойму і сэнату. Першае пасяджэньне назначана на 27 сакавіка ў будынку парляманту.

АРЫШТ КАМУНІСТЫЧНАЙ ЛІТАРАТУРЫ.

18 сакавіка г. г., як паведамляе „Газ. Поранна“ (№ 25), палітычная паліцыя арыштавала ў Варшаве С. Высоцкага, пры якім знойдзена 50 клгр. камуністычных брашур і адозваў. Літаратура была падзелена на пачкі і заадрасавана асобам, якія жывуць у Плонску і Плоцку.

2 ГАДЫ ВАСТРОГУ ЗА КАМУНІСТЫЧНЫЯ АДОЗВЫ.

Беластоцкі акруговы суд разглядзеў справу А. Эпштэйна, абвінавачанага ў раскіданьні 27 мая 1927 г. камуністычных адозваў на сходзе работнікаў у часе агульнай забастоўкі ў тэкстыльнай прамысловасьці ў Беластоку.

Суд прыгаварыў Эпштэйна на 2 гады вастрогу.

НОВЫЯ АНТЫСЭМІЦКІЯ ЭКСЦЭСЫ Ў ЛЬВОВЕ.

„Наш Пшэглёнд“ (№ 79) паведамляе, што з 17 на 18 сакавіка г. г. група карпарантаў зноў паўтарыла антысэміцкія выбрыкі на вуліцах Львова. Усіх яўрэяў, якія напаткаліся дэманстрантам, карпаранты білі. 3 карпаранты ўварваліся ў кавярню «[illegible]» і пабілі яўрэя. Калі прысутныя ўступіліся за пабітага, дык карпаранты паклікалі сваіх таварышоў. З трох арыштаваных 2 аказаліся палітэхнікамі і 1 вэтэрынарам.

СЭНСАЦЫЯ НА ЗЬЕЗЬДЗЕ «ДАЎБОРЧЫКАЎ».

У Варшаве адбываецца дзевяты зьезд прадстаўнікоў добра вядомага нам корпуса Доўбар-Мусьніцкага. Доўбар-Мусьніцкі і ўвесь яго корпус да апошняга часу лічыліся антыпілсудчыкамі. Таму вялікую сэнсацыю выклікала прамова Даўбар-Мусьніцкага на апошнім зьезьдзе, у якой ён заклікаў да аб'яднаньня з легіяністамі-пілсудчыкамі.

ПАДПАЛ «СОКАЛА».

У Гвоздзьцу пад Каламыяй згарэў будынак, у якім мясьціўся польскі «Сокал». Пры пажары загінуў уласьнік вандроўнага кіно і яго памоцнік.

ПОЛЬСКАЯ ДЭЛЕГАЦЫЯ ПА ПЕРАМОВАХ З ЛІТВОЮ.

ВАРШАВА, 21-3. У польскую дэлегацыю, якая брацьме ўдзел у польска-літоўскіх перамовах 30-га сакавіка, увойдуць: міністр замежных спраў Залескі, начальнік усходняга аддзелу міністэрства замежных спраў Галуўка і інш.

Польскія напады на літоўскіх прыгранічнікаў.

КОЎНЯ, 21-3. Як паведамляе літоўскае тэлеграфнае агенцтва, 18 сакавіка каля 30 салдат польскае арміі напалі каля дэмаркацыйнае лініі недалёка Даўгершыдзкага лесу ў Троцкім павеце на літоўскага пагранічніка. Польскія салдаты былі ўзброены вінтоўкамі і ручнымі гранатамі.

19 сакавіка ля вёскі Порайняй у Вількамірскім павеце польскі прыгранічнік сыгналам выклікаў літоўскага прыгранічніка, у якога ўсьлед за гэтым выстраліў 5 разоў і зьнік.

За дзень.

Імяніны маршала Пілсудзкага

19 сакавіка г. г. у Польшчы „сьвяткавалі“ і спраўлялі імяніны маршала Пілсудзкага. [illegible] што знаходзіцца ў апазіцыі да ўраду Пілсудзкага [illegible] віка стаўся днём [illegible] моцна прыпр[illegible] падліўкай. [illegible] мэтадаў «арга[illegible] паніі ў 1928 [illegible] раг нашых та[illegible]

Нямеччына ня пойдзе ў англа-францускую пастку.

Водгукі ў Нямеччыне на праэкт эканамічнае Антанты проці СССР.

[illegible]

РЭЙХСТАГ ПРОЦІ АБВАСТРЭНЬНЯ КАНФЛІКТУ.

АЦЭНКА САВЕЦКА-НЯМЕЦКІХ АДНОСІН ШТРЭЗЭМАНАМ.

[illegible]

Некарэктны ўчынак нямецкіх прамыслоўцаў

[illegible]

ПРАЛЕТАРЫІ НЯМЕЧЧЫНЫ ГАНЬБЯЦЬ АНТЫСАВЕЦКУЮ ТАКТЫКУ МЕНШАВІКОЎ.

НА ПЕРШЫХ ВЫБАРЧЫХ МІТЫНГАХ КАМПАРТЫІ.

[illegible]

Француск[illegible] уступкі [illegible]

[illegible]

Братэрская [illegible] га гарнізонам

[illegible]

Гаспадарчае становішча і бліжэйшыя задачы КП(б)Б.

(Даклад тав. Галадзеда на актыве Менскай арганізацыі КП(б)Б 15-га сакавіка 1928 году.).

Таварышы. У сваім дакладзе аб гаспадарчым становішчы і задачах арганізацыі я спынюся толькі на некаторых асноўных момантах: па-першае, на кан'юнктурнай ацэнцы мінулага 1926-27 гаспадарчага году, як на станоўчых яе зьявішчах, так і на адмоўных момантах нашай эканамічнай працы; па-другое, на цяжкасьцях у галіне хлебазагатовак і на тых мерапрыемствах, якія былі прыняты партыяй і ўрадам у зьвязку з гэтымі цяжкасьцямі, а таксама на выніках працы па ўзмацненьню хлебазагатовак; па-трэцяе, на пытаньнях будаўніцтва і бюджэту; па-чацьвертае, на вясеньняй засеўнай кампаніі і нашых задачах у зьвязку з гэтым; і па-пятае, на пытаньні аб Шахцінскай контр-рэвалюцыйнай дзейнасьці групы спэцыялістаў, аб чым гаварылася ў дакладзе тав. Рыкава і ў паведамленьні пракурора Вярхоўнага Суду.

Вось тыя асноўныя моманты, якія я лічу неабходным закрануць у сваім дакладзе. Ня буду кранаць шэрагу іншых пытаньняў, бо для гэтага трэба шмат часу. Таксама ня буду ў сваім дакладзе выкладаць лічбавых паказаньняў, бо гэта таксама патрабуе занадта шмат часу. Таму я абмяжуюся фармулёўкаю асноўных вывадаў.

I. КАН'ЮНКТУРА МІНУЛАГА ГАСПАДАРЧАГА ГОДУ.

На адным з апошніх аб'яднаных пасяджэньняў СНК і Эканомнарады БССР мы падагулілі вынікі гаспадарчай дзейнасьці нашых арганізацый за 1926-27 гаспадарчы год і прааналізавалі тыя эканамічныя працэсы, якія назіраліся ў мінулым годзе. У выніку прапрацоўкі гэтага пытаньня, выявіўся цэлы шэраг як станоўчых, так і адмоўных момантаў у народна-гаспадарчым будаўніцтве.

СТАНОЎЧЫЯ ДАСЯГНЕНЬНІ Ў НАШАЙ ЭКАНАМІЧНАЙ ПРАЦЫ.

1) Па лініі сельскай гаспадаркі выявіўся досыць значны колькасны рост засеўных плошчаў па ўсіх культурах, а таксама і некаторы якасны рост. На лініі забясьпечаньня сельскай гаспадаркі сельска-гаспадарчым інвэнтаром і сельска-гаспадарчымі машынамі таксама наглядалася значнае палепшаньне. Трэба адзначыць, што некаторы недарод, які меў месца на Беларусі ў 1926 годзе, быў ліквідаваны дзякуючы цэламу шэрагу сваячасова ўжытых эканамічных мерапрыемстваў, аб чым сьведчыць перш за ўсё ўтрыманьне ўзроўню цэн на сельска-гаспадарчыя прадукты, а асабліва на хлеб. У якасьці дасягненьня трэба асабліва адзначыць тое, што цэны на хлеб як увосень, так і вясною трымаліся амаль на адным узроўні бяз значных хістаньняў.

2) Пасрэдніцкі таваразварот даў досыць значны рост за кошт абграмаджанага сэктару гандлю пры адначасным зьніжэньні прыватнага гандлёвага сэктару. Задача па зьніжэньні цэн таксама была вырашана больш-менш здавальняюча.

3) Па лініі прамысловасьці мы за мінулы год мелі самае поўнае скарыстаньне ракейшай (старой) тэхнічнай базы. Гэта азначае, што мы здолелі ўвесь асноўны капітал, які маецца ў прамысловасьці, досыць поўна загрузіць і выкарыстаць пры адначасным яго пашырэньні і аднаўленьні, за гэты-ж час нам удалося на цэлым шэрагу прадпрыемстваў правесьці досыць добрае пераабсталяваньне і аднаўленьне існуючых сродкаў вытворчасьці, у некаторых выпадках старое абсталяваньне замяніць на новае і г. д. Апроч таго, неабходна адзначыць добрыя колькасныя вынікі ў галіне будаўніцтва, галоўным чынам, па лініі прамысловага і кватэрнага будаўніцтва.

4) У галіне разьвіцьця крэдытовых апэрацый мы мелі ў мінулым годзе вялізарны рост; досыць шырока разгарнуліся крэдытовыя апэрацыі як па лініі кароткатэрміновых, так і па лініі доўгатэрміновых крэдытаў, пры чым пашырэньне апэрацый па доўгатэрміноваму крэдытаваньню ішло, галоўным чынам, па лініі прамысловасьці, кватэрнага будаўніцтва, а таксама і па некаторых галінах сельскай гаспадаркі.

5) Народна-гаспадарчы рост праходзіў пры адначасовым росьце заработнай платы рабочым (як намінальнай, так і рэальнай); гэты рост таксама праходзіў поруч з ростам колькасьці рабочых. Гэта значыць, што ў мінулым годзе [illegible] ўзровень рабочых мас [illegible] вышаўся.

[illegible] сьпехі і ў га[illegible] [illegible]чай гаспа[illegible] [illegible]оўным чы[illegible] [illegible]істрацыйна-[illegible] [illegible]рацыяналіза[illegible] [illegible]ю, якая ат[illegible] [illegible]аньня гэ[illegible] [illegible], мы цал[illegible] [illegible]ньне вы[illegible] [illegible] праца [illegible]ізацыі [illegible] вы-

шэньне якасьці як у галіне вытворчасьці, так і ў галіне гандлю. Апроч таго, зьніжэньне цэн па лініі каапэрацыйнага гандлю хоць і выканана, але яно ішло ня поўнасьцю па тых шляхох, якія намечаны былі дырэктыўнымі ўказаньнямі партыі. Асноўная задача, якая ставілася перад нашымі гандлюючымі арганізацыямі ў галіне зьніжэньня цэн, крылася ў **абавязковым скарачэньні накладных і адміністрацыйна-кіраўнічых выдаткаў і ў правядзеньні рацыяналізацыі гандлюючага апарату.** Аднак, зьніжэньне цэн прайшло ў некаторых каапэрацыйных арганізацыях ня толькі не за кошт зьмяншэньня накладных і кіраўнічых выдаткаў, а за кошт зьмяншэньня прыбыткаў і накапленьняў, што зьяўляецца бязумоўным недахопам нашай працы.

У галіне росту прадукцыйнасьці працы мы выявілі гэткае зьявішча, **што рост тут быў ніжэй запраэктаванага намі, у той час, як заработная плата дала рост больш запраэктаванага і ў значнай меры пераваліла за рост прадукцыйнасьці працы.** Такім чынам мы бачым, што тое адставаньне прадукцыйнасьці працы ад заработнай платы, якое наглядалася ў працягу апошніх год, ня зусім зьнішчана, і «нажніцы» між вытворчасьцю працы і зарплатай да гэтага часу застаюцца. **У гэтай галіне працы гаспадарчым і прафэсыянальным арганізацыям тр**эба яшчэ шмат папрацаваць для таго, каб падняць прадукцыйнасьць працы.

Гэтак сама і сабекошт прадукцыі ў шэрагу галін прамысловасьці замест яго зьніжэньня павышаўся. Задача-ж зьніжэньня сабекошту ёсьць галоўнейшай задачай у галіне творчай дзейнасьці нашай прамысловасьці, і яна ажыцьцяўлена ня ва ўсіх галінах. Апроч таго, зьніжэньне адпускных цэн таксама ў некаторых выпадках ішло за кошт зьмяншэньня прыбыткаў і ў шэрагу выпадкаў на месцах адбілася на зваротных сродках у шэрагу галін прамысловасьці.

Да недахопаў працы мінулага году трэба аднесьці таксама і тое, што будаўніцтва ў шэрагу выпадкаў ішло з досыць значным дэфэктам: напрыклад, у шэрагу выпадкаў яно праходзіла пры [illegible] ў ім, пры позным пачатку работ па будаўніцтву, дзякуючы чаму [illegible] стоўваўся ўвесь будаўнічы сэзон, і скончэньне работ адцягвалася на зіму.

У канцы мінулага гаспадарчага году мы зарэгістравалі таксама некаторае павялічэньне беспрацоўя. Прычыны гэтага наступныя: 1) у канцы гаспадарчага году скончыўся шэраг работ і таму частка рабочых, занятых на будаўніцтве, вызвалілася; 2) самае галоўнае—аграрная перанасельнасьць беларускай вёскі, [illegible] на адчуваць [illegible] ным пастаўленьнем [illegible] гарадох.

КАНЧАТКОВЫЯ ВЫНІКІ КАН'ЮНКТУРЫ МІНУЛАГА ГОДУ можна характарызаваць наступным момантам: бязумоўна, [illegible] мы маем бу[illegible] таксама выявіліся [illegible] нашай працы [illegible] зьнішчыць. [illegible] ны рост на[illegible] мы ўсё-ж у[illegible] маглі адзна[illegible] не раўнава[illegible] якое, з адн[illegible] ным чынам [illegible] сыўнага рос[illegible] раду і вёск[illegible] ніку няпоў[illegible] тавараў БС[illegible] зусім слаба[illegible] лёвага апарату.

[illegible] лі ба[illegible] га году [illegible] ст пра[illegible] некалькі [illegible] а фон[illegible] мы не [illegible] чы за[illegible] ічы ў [illegible] спадар[illegible]

КАН'ЮНКТУРА ПЕРШАГА КВАРТАЛУ 1927-28 ГОДУ

[illegible]

II. ХЛЕБАЗАГАТОЎЧАЯ КАМПАНІЯ І ВЫНІКІ ЯЕ.

Выяўленыя цяжкасьці з хлебазагатоўкамі ў лістападзе і сьнежні прымусілі партыю ўжыць цэлы шэраг самых рашучых мер, каб дасягнуць пералому ў хлебазагатоўках і поўнага выкананьня намечанага пляну хлебазагатовак. Я ня буду спыняцца падрабязна на гэтых мерапрыемствах, скажу толькі тое, што трэба было партыі напружыць усе сілы для таго, каб выйсьці з гэтага цяжкага становішча, якое стварылася з прычыны паслабленьня хлебных загатовак.

ЗАДАЧЫ ХЛЕБАЗАГАТОЎЧАЙ КАМПАНІІ.

Ва ўмовах БССР мы таксама павінны былі ўжыць цэлы шэраг мер для ўзмацненьня ходу загатовак усіх відаў сельска-гаспадарчай сыравіны. Таму ЦК КП(б)Б паставіў цэлы шэраг задач.

Першая з іх гэта тое, што, дзякуючы слабому ходу хлебных загатовак па ўсяму СССР, перад намі паўстала пэрспэктыва магчымага недазавозу хлеба ў БССР, а ўсім вядома, што ўнутраным хлебам мы сабе забясьпечыць ня можам, што на працягу апошніх год мы ў Беларусь прывозім хлеб для насельніцтва з-за межаў Беларусі. Сёлета плян хлебнага завозу таксама складаў у нас суму больш 15 млн. п. Такім чынам, нам неабходна было ў першую чаргу паставіць задачу ўзмацненьня ўнутраных хлебазагатовак для таго, каб у пэрыяд паслабленьня завозу хлеба ў БССР мы маглі жыць за кошт уласных унутрырэспубліканскіх загатовак хлеба. Таму нам трэба было даць рашучыя дырэктывы на ўзмацненьне хлебных загатовак.

Апроч таго, мы ставілі задачу ўзмацненьня загатовак экспартнай сыравіны па другарадных прадуктах і загатовак сыравіны для нашай прамысловасьці. Былі дадзены дырэктывы па ўзмацненьні збору падаткаў, страхоўкі і іншых плацяжоў, па хутчэйшаму збору паёў па лініі ўсіх выглядаў каапэрацыі; была таксама дадзена дырэктыва па правядзеньню закону аб самаабкладаньні.

Сродкаў выкан[illegible]

[illegible] лектыўных [illegible] сутнасьцю [illegible] сылаючы [illegible] раёны СССР [illegible] прадуктаў; [illegible] каапэрацый[illegible] [illegible]чых аргані[illegible] [illegible]рачыя [illegible] лішкі пры[illegible]

Дзякуючы [illegible] мы самі [illegible] ўзмацнялі [illegible] ліва я лі[illegible] тую акалі[illegible] паніі мы [illegible] сутнасьць [illegible] па загатоў[illegible] цыялістаў-[illegible] загатоўках [illegible] лакна і г. [illegible] большасьці [illegible] цыялістамі [illegible] працуючы [illegible] рацыйных [illegible] за пэнсію, [illegible] сова праца[illegible] сыць цяжк[illegible] яны больш[illegible] цыйную а[illegible]

Гэты гор[illegible] нуць увагу [illegible] арганізацы[illegible] валі значэ[illegible] люючых а[illegible] зьвеньняў, [illegible] Шмат кам[illegible] часу эдзе[illegible] розных за[illegible] агентаў па[illegible] такая ўжо [illegible] Гэткі погл[illegible] мылковым [illegible] частку пра[illegible] дзім зьмыч[illegible] мікай вёск[illegible] гатоўках [illegible] ны, сырав[illegible] мысловасьц[illegible] жыць нар[illegible] ца нашай [illegible] ўмець у п[illegible] цоўваць [illegible]

[illegible] буйнай скураной сыравіне мы [illegible]алі 47,2 проц. гадовага пляну; [illegible] параўнаць колькасьць загатовак на 1-е сакавіка 1928 г. з колькасьцю загатовак па 1-е сакавіка мінулага году, дык сёлета мы маем значнае перавышэньне. На дробнай скуранай сыравіне ёсьць таксама вялікія [illegible]еньні, і тут таксама колькасьць [illegible]ўленай скуры на 1-е сакавіка [illegible] г. значна перавышае загатоўкі [illegible]-ж дату 1927 г. На лёнавалакне [illegible]атоўлена на 11-е сакавіка 4913 [illegible] 59 проц. гадавога пляну. Як [illegible] процант выкананьня ня дрэн[illegible] трэба ўзяць пад увагу, што [illegible]шыя два кварталы загатовак [illegible]дае вялікі процант іх выкананьня, [illegible]ючы на ўвазе, што наступныя [illegible] будуць зьяўляцца сэзонам загатовак лёнавалакна. Такім чынам, [illegible]ньне загатоўкі лёнавалакна стаіць [illegible] востра. Тут мы павінны на[illegible] усе нашы сілы, каб да канца [illegible]чага перыяду абавязкова выка[illegible] [illegible]даньня. Па зага[illegible] зусім слаба, усяго [illegible] гадовага пляну. [illegible] каля 50 проц. [illegible] пушніне—справа [illegible] 98 проц. усяго [illegible] 43 проц. і [illegible] выканан за пер[illegible] давальняюча, г. зн. [illegible] да выкананьня [illegible]авага пляну. Але [illegible] што выкананьне [illegible] у колькаснай [illegible] здавальняюча, але [illegible], галоўным чы[illegible] [illegible] асартымэнту [illegible]

[illegible] недахваты па за[illegible] [illegible] відаў сыравіны [illegible]скімі грыбамі, бо [illegible] грыбоў больш, чым [illegible] У загатоўцы гэтых [illegible]зумела, зрабілі буй[illegible] Такім чынам у да[illegible] загатовак рознай [illegible]чай ў экспартны [illegible], смалапрадукты і [illegible] на чале працы [illegible]ізацый. Няма чаго і [illegible], якое вялікае зна[illegible] [illegible] гаспадаркі поў[illegible] экспартнага пляну—гэ[illegible] і пытаньні валют[illegible] гэтага залежыць і [illegible] для прамысловасьці [illegible]

і прыладаў і машын для сельскай гаспадаркі і інш.

ПРАЦУ ТРЭБА ЎЗМАЦНІЦЬ.

З гэтых лічбаў відаць, што па шэрагу галін сыравіны і сельска-гаспадарчых прадуктаў мы маем дасягненьні ў галіне загатовак, але шмат чаго яшчэ недароблена і трэба абавязкова працу гэту ўзмацніць.

У галіне ўзмацненьня збору падаткаў, страхоўкі і розных плацяжоў, мы маем гэткі малюнак: сельска-гаспадарчы падатак выканан здавальняюча і ў тэрмін, г. зн. на 1-е сакавіка сабрана 98 проц. сел.-гасп. падатку; па страхоўцы—справа слабей; тут трэба падцягнуцца — пакуль што выканана 80,7 проц.; па збору каапэрацыйных паёў трэба адзначыць выкананьне заданьня толькі спажывецкай каапэрацыяй, якая намечаную лічбу збору паёў выканала на ўсе 100 проц. Што датычыцца сельска-гаспадарчай каапэрацыі, дык тут справа стаіць вельмі дрэнна, разгортваньне працы па збору паявых узносаў і да гэтага часу ў нас праходзіць вельмі слаба: з 600 т. руб., якія намечаны былі да паступленьня паёў, паступіла ўсяго толькі 130 т. р., —процант выкананьня зусім нязначны.

ПРА САМААБКЛАДАНЬНЕ.

Спэцыяльна я хочу падкрэсьліць пытаньне аб самаабкладаньні. Самаабкладаньне ў БССР, як нам ні сорамна, праходзіць вельмі дрэнна. Калі я затрабаваў у Наркамфіне БССР спраўку аб выніках правядзеньня самаабкладаньня, дык у адказ мне паведамілі лік сельскіх сходаў, на якіх ухвалены пастановы правесьці самаабкладаньне. На запытаньне-ж, колькі грошай сабрана ў выкананьне гэтых пастаноў, Наркамфін нічога ня мог адказаць, бо ў яго такіх вестак няма. Гэта значыць, што ў нас на сёньня **па самаабкладаньні амаль што нічога не сабрана.** Рэальна, апроч пастаноў, нічога няма. Апроч таго, трэба зазначыць, што ў некаторых мясцох наш закон аб самаабкладаньні немагчыма перабылтваецца. Законам, напрыклад, прадугледжана абавязковая пастанова даваць палёгкі бедняце тым, **што бедната ўдзельнічае сваёю працаю ў самаабкладаньні і ў палавінным разьмеры ў параўнаньні з іншымі гушчамі вёскі, а заможная частка вёскі і серадзякі павінны выплачваць самаабкладаньне грашыма ў разьмеры ня менш 35 проц. іхняга сельска-гаспадарчага падатку.** Аднак, на справе часта бывае інакш: з дазволу нашых нізавых арганізацый дапушчаецца ўхваляць пастановы аб удзеле ў самаабкладаньні ўсяго жыхарства сваёю працаю. Гэта азначае, што ўвесь сэнс закону аб самаабкладаньні цалкам траціцца, бо для нас ня мае значнасьці тое, што кулак якое-небудзь вёскі выедзе на тройцы коняй у лес і прывязе ў лік належных з яго грошай па самаабкладаньні выдадзены дзяржаваю лес на школу ці на мост, **а важна адшукаць дадатковыя грашовыя рэсурсы на правядзеньне тых ці іншых гаспадарчых і культурных мерапрыемстваў у данай вёсцы ці раёне.** Трэба думаць, што падобныя перабылтваньні на мясцох закону таксама зьяўляюцца прычынаю таго, што ў некаторых акругах да гэтага часу ня выплачана ні капейкі ў выкананьне пастаноў агульных сходаў сялян аб увядзеньні самаабкладаньня, поруч з агульнаю слабаю працаю ў галіне правядзеньня самаабкладаньня. Такія выпадкі трэба неадкладна правяраць, каб абавязкова ажыцьцяўляць закон так, як належыць. Адпаведнаю пастановаю ЦК КПБ для мясцовых арганізацый устаноўлен тэрмін скончэньня працы па самаабкладаньні, маючы на ўвазе выкананьне яго поўнасьцю. Гэты тэрмін адкладацца ня будзе; ён ужо набліжаецца. Трэба напомніць усім нашым партыйным і савецкім арганізацыям, што невыкананьне заданьня ў галіне збору самаабкладаньня выклікае, магчыма, арганізацыйныя меры ў адносінах да некаторых нашых арганізацый.

САМААБКЛАДАНЬНЕ ПАВІННА БЫЦЬ ВЫКАНАНА АБАВЯЗКОВА.

Трэба сказаць, што арганізацыі на мясцох слаба правялі палітычную працу і падрыхтоўчыя мерапрыемствы, каб ажыцьцявіць закон па самаабкладаньні. Напрыклад, ня ўсюды арганізавана бедната для правядзеньня гэтых мерапрыемстваў; у шмат якіх выпадках ня выкарыстан сялянскі актыў, і асабліва трэба адзначыць, як ненармальнае зьявішча, што некаторыя арганізацыі не ўцягнулі поўнасьцю сельсаветы ў ажыцьцяўленьне задач самаабкладаньня: часта гэта робіцца без сельсавету, праз яго галаву, без уцягненьня ўсіх сяброў сельсавету ў правядзеньне памянёных мерапрыемстваў. З гэтае прычыны мы бачым у некаторых мясцох, што кулацтву ўдаецца уплываць на беднату, якая таксама няправільна ўспрымае ў гэтых выпадках закон аб самаабкладаньні. Ёсьць нават выпадкі, калі самі сябры сельсаветаў галасавалі проці ўвядзеньня самаабкладаньня. Бясспрэчна, **усё гэта зьяўляецца вынікам слабой працы нашых органаў, бо наш закон цалкам накіраван на забесьпячэньне інтарэсаў беднаты.** У зьвязку з гэтым неразуменьне беднатою выгады закону аб самаабкладаньні зьяўляецца вынікам дрэннай падрыхтоўчай працы.

ПРА ПАЗЫКУ ЎЗМАЦНЕНЬНЯ СЯЛЯНСКАЙ ГАСПАДАРКІ.

Некалькі слоў аб рэалізацыі пазыкі аднаўленьня сельскай гаспадаркі. На сёньня рэалізавана 30,5 проц. пазыкі. Характэрна адзначыць, як праходзіць рэалізацыя па асобных акругах. Першаю ідзе Бабруйская акруга, якая выканала 44 проц. заданьня. За ёю—Мазырская, яна выканала 43,3 проц. заданьня; далей—Полацкая—43 проц. Іншыя акругі рэалізавалі менш. Для актыву Менскай арганізацыі ня шкодзіць ведаць, на якім месцы ідзе Менская акруга. Нажаль, сталічная акруга займае зусім неадпаведнае месца ў справе рэалізацыі пазыкі: яна знаходзіцца на перадапошнім месцы (апошняя—Аршанская акруга—16 проц.). З гэтага трэба зрабіць належныя вывады Менскаму актыву і ўжыць рашучыя захады, каб выправіць гэтую працу і ўрэшце стаць на першае месца. Праца ў галіне рэалізацыі пазыкі аднаўленьня сельскай гаспадаркі павінна быць узмоцнена. Надыходзіць апошні тэрмін, а пазыка не рэалізавана нават напалову.

КАНТРАКТАЦЫЯ ЛЁНУ.

Пару слоў па пытаньні аб кантрактацыі лёну і проценту выкананьня загатовак па кантрактацыі. Леташні першы вопыт па кантрактацыі лёнавалакна быў няўдалым. Кантрактацыю правялі, задаткі пад ураджай лёну выдалі досыць значныя, а лёну замест выдадзеных грошай і ў выкананьне ўгавораў кантрактацыі атрымалі вельмі мала. Тут трэба адзначыць, што сыстэма сельска-гаспадарчай каапэрацыі не здала экзамену, бо калі пачалі правяраць працу с.-г. каапэрацыі ў галіне спагнаньня закантрактаванага лёну, дык выявілася, што каапэрацыя па ўласнай ініцыятыве ня ўжыла шмат якіх мер узьдзейнічаньня на нязадоўшых закантрактаванага лёну. Давялося даць цьвёрдую дырэктыву і абавязаць сельска-гаспадарчую каапэрацыю абавязкова спагнаць гэты лён. У выніку гэтай кампаніі шмат дзе замест лёну пачалі здаваць акты аб вымачках, неўраджаі, а ў лепшым выпадку — варочаць назад грошы. Пры гэтым выявілася, што акты складаліся ў студзені або лютым, г. зн. тагды, як патрабавалі выканаць угавор. Як відаць, нашы адпаведныя рэгулюючыя органы таксама праспалі ў гэтай справе, бо, калі нават дапусьціць, што некаторы процант актаў адпавядае сапраўднасьці, г. зн. што дзе-ня-дзе сапраўды былі недароды ці вымачкі, дык гэта ніяк не азначае, што нашы рэгулюючыя органы павінны даведацца аб тым у студзені-лютым. Гэта трэба было ведаць не пазьней лістапада. Мы можам лічыць, што значны процант гэтых актаў саўсім не адпавядае сапраўднасьці; складаньне гэтых актаў зімою якраз даводзіць, што гэта—спроба падмануць нашы органы. Сёлета пры правядзеньні веснавой засеўнай кампаніі мы таксама мяркуем разгарнуць шырокую кампанію кантрактацыі ня толькі лёну, але і іншых прадуктаў сельскай гаспадаркі. Нашы органы, якія праводзяць кантрактацыю, абавязаны выправіць сваю памылку, дапушчаную летась.

ПАЛІТЫЧНЫЯ ВЫНІКІ НАШАЙ ПРАЦЫ.

Нарэшце, некалькі слоў аб палітычных выніках нашай працы. Некаторыя групы жыхарства, як вёскі, так і гораду, спрабуюць вытлумачыць мерапрыемствы партыі і ўраду ў галіне ўзмацненьня загатовак, як агульны нажым на сялянства. Гэта—самыя **злосныя выдумкі, з якімі належыць рашуча змагацца.** Усе нашыя мерапрыемствы на хлебазагатоўках і загатоўках наогул накіраваны выключна, з аднаго боку, на ўзмацненьне эканамічнага становішча краю, а з другога, на палепшаньне дабрабыту асноўнай масы сялянства—беднаты і серадняка, на ўзмацненьне іх блёку і на палепшаньне матар'яльнага становішча рабочых гораду. Бясспрэчна, правільна, што мы нашымі мерапрыемствамі **ня спыняем нажымаць на кулацкія верхавіны вёскі,** якія часта спрабавалі і зараз яшчэ спрабуюць сарваць нашу гаспадарчую працу праз затрыманьне таварных лішкаў, запасаў хлеба і рознай сыравіны, а таксама праз скупліваньне хлеба, праводзячы гэта супольна з гарадзкім спэкулянтам, павялічваючы цэны на хлеб, каб гэтым **закабаліць бядняцкую частку вёскі і нажыцца самім.** Агульны палітычны настрой вёскі такі, што асноўная маса сялянства, бедната і серадняк, **правільна ацэньвае нашы мерапрыемствы, як накіраваныя на барацьбу са спэкуляцыяй, на захаваньне цьвёрдых цэн на хлеб, які ўрэшце набываецца і беднатою, на захаваньне рэальнага значэньня заработку рабочых і цьвёрдага курсу нашай валюты.** Кулацкая частка вёскі, зразумела, нашай палітыкай нездаволена, бо гэтая палітыка накіравана проці яе інтарэсаў. З гэтае прычыны кулацкія элемэнты хочуць паказаць усе мерапрыемствы партыі, як выкліканыя „цяжкасьцямі", злосна пушчаюць чуткі, нібы, аб набліжэньні вайны і г. д.

Што-ж датычыць **палітычнага настрою гораду,** дык няма чаго і гаварыць, што рабочыя масы **правільна разумеюць мерапрыемствы нашых органаў і ўсімі сіламі спрыяюць іх ажыцьцяўленьню.** Адзначаецца трэба зазначыць, што некаторыя групы служачых і інтэлігенцыі спрабуюць падпяваць кулакам і спэкулянтам, разам з імі выказваючы нездаволеньне за нажым на кулака. Зразумела, гэтыя групкі (яны зусім нязначныя) цалкам адбіваюць ідэалёгію кулацтва вёскі і нэпмана гораду, бо яны зьвязаны сацыяльна з гэтымі элемэнтамі. Аднак, такіх груповачак мала і яны ні ў якой меры ня могуць рабіць уплыву на грамадзкую думку працоўных мас, але я лічу патрэбным гэта адзначыць, кажучы гэтым самым, што інтарэсы гарадзкога нэпмана і вясковага кулака цалкам аднолькавы, а іхняе ідэалёгічнае афармленьне выяўляецца ў гэтых адзінках кулацкай інтэлігенцыі і служачых.

АГУЛЬНЫ ВЫНІК ТАКІ:

пералом ва ўсёй працы па загатоўках ёсьць, бясспрэчна. Увогуле мы дамагліся станоўчых вынікаў.

Перашкоды кан'юнктурнага характару, якія былі ў пэрыяд заняпаду хлебазагатовак, **зараз ужо зжыты.** Застаецца толькі поўнасьцю скончыць тую працу, у якой мы дасяглі яшчэ малых посьпехаў. Галоўнымі баявымі задачамі для ўсіх арганізацый на бліжэйшы час зьяўляюцца: **абавязкова правесьці самаабкладаньне і выканаць поўнасьцю плян лёназагатовак, а таксама з посьпехам рэалізаваць пазыку аднаўленьня сялянскай гаспадаркі.**

III. ПЫТАНЬНІ БУДАЎНІЦТВА І БЮДЖЭТ.

БЮДЖЭТ БССР УЗРОС НА 23 ПРОЦАНТЫ.

Некалькі слоў аб дзяржаўным бюджэце бягучага году. Наш бюджэт ужо зацьверджан СНК СССР, і вынікі можна падвесьці наступныя: рост бюджэту дае 23 проц. у параўнаньні з мінулым годам і, напрыклад, па асобных галінах рост вельмі значны—асыгнаваньні на прамысловасьць узрасьлі на 83 проц. Гэта гаворыць за тое, што пры невялікім росьце прыбытковай часткі бюджэту мы здолелі дасягнуць досыць значнага росту па выдатковай частцы. Самае галоўнае, што трэба адзначыць у сэнсе бюджэтных дасягненьняў—гэта тое, што наш бюджэт сёлета дэфіцытны і што бюджэт гэтага году пакрываецца Савецкім Саюзам шляхам спэцыяльнай датацыі са сродкаў СССР. Апроч таго, трэба адзначыць, як буйнейшае дасягненьне, што выдаткі па фінансаваньню мэліарацыйных работ пераведзены на агульна-саюзны бюджэт. Гэта таксама вялікае дасягненьне, бо мэліарацыя ў БССР мае вялізарныя пэрспэктывы; яе вялікае значэньне для аднаўленьня сельскай гаспадаркі, а таксама для зьнішчэньня аграрнай перанасельнасьці беларускай вёскі ўсім вядома. Фінансаваньне мэліарацыі з саюзнага бюджэту дае **вялікія пэрспэктывы для разгортваньня гэтых работ.** Наша задача зараз будзе ў тым, **каб ужыць самыя сур'ёзныя меры для складаньня пляну мэліарацыйных работ, каб найбольш карысна скарыстаць гэтыя вялізарныя сродкі,** якія нам даюцца, і каб мы праз **укладаньне гэтых сродкаў здолелі** мабілізаваць у сваю чаргу сродкі і ініцыятыву саміх сялян шляхам арганізацыі мэліарацыйных таварыстваў і г. д.

НА ШЛЯХУ КА ПІТАЛЬНАГА БУДАЎНІЦТВА.

Неабходна адзначыць яшчэ адно дасягненьне, што сёлета мы пачынаем будаваць спэцыяльныя будынкі для Беларускага Дзяржаўнага Універсытэту; кошт усяго гэтага будаўніцтва намечан у 6.350 тыс. руб. Мы раней вызначалі канчатковы тэрмін гэтага будаўніцтва, прыблізна, у 4 гады, але СНК СССР прызнаў неабходным скараціць гэты тэрмін, прыблізна, на 2 гады. Гэта дае нам магчымасьць у бліжэйшыя два гады разгарнуць адно з найбуйнейшых будаўніцтваў у БССР. Адпаведныя пляны мы ўжо разглядзелі, яны ўжо зацьверджаны Дзяржпляном СССР.

У адносінах агульнага капітальнага будаўніцтва трэба адзначыць, што сёлета таксама будуць выданы досыць вялікія сумы сродкаў. Калі ўзяць разам асыгнаваньні на капітальнае будаўніцтва па лініі рэспубліканскай і мясцовай прамысловасьці, а таксама па электрыфікацыі, дык уся сума складае 24 млн. руб.; асыгнаваньні на кватэрнае будаўніцтва сёлета складаюць 13 млн. Наша задача ў тым, **каб, як мага больш умела выкарыстаць гэтыя вялікія сродкі.** Трэба будзе абавязкова ўлічыць недахопы будаўніцтва мінулага году, з тым, каб сёлета іх не паўтарыць. Трэба будаваць з дакладнымі плянамі, з добрым тэхнічным кіраўніцтвам. Пытаньні пляну капітальнага будаўніцтва маюць вельмі вялікае значэньне.

Патрэбна таксама абавязковая адказнасьць за правадзімае будаўніцтва як з боку спэцыялістаў, так і з боку кіраўнікоў. Мы маем яшчэ шмат гэткіх выпадкаў, калі да будаўніцтва падыходзяць з слаба прапрацаванымі тэхнічнымі плянамі; **гэтага ў далейшым не павінна быць.**

НІВОДНАЙ КАПЕЙКІ НА ВЕЦЕР!

Сёлета ўрад БССР ня дасьць ніводнай капейкі ніводнай арганізацыі, калі ня будуць прадстаўлены сваячасова і зусім дакладныя пляны. Больш таго, мы павінны будзем у выкананьне дырэктыў саюзных органаў прыцягваць да адказнасьці тыя ўстановы і арганізацыі, якія пачнуць работы з непрапрацаваным плянам.

Усё гэта будаўніцтва будзе ажыцьцяўлена ў поўнай меры толькі тады, **калі мы не прапусьцім будаўнічага сэзону. Таму—сваячасовы пачатак работ, добрая іх падрыхтоўка, з добрым тэхнічным кіраваньнем—гэта самыя галоўныя ўмовы ў працы ўсіх гаспадарчых арганізацый.**

Ва ўсёй гэтай працы мы павінны будзем наладзіць самы шырокі кантроль рабочых мас. **Будаўніцтва пад пільным кантролем шырокіх працоўных мас—асноўны лёзунг нашых арганізацый.**

Гаспадарчае становішча і бліжэйшыя задачы КП(б)Б.

(Даклад тав. Галадзеда на актыве Менскай арганізацыі КП(б)Б 15 сакавіка 1928 г.).

IV. ПРА ВЯСЕНЬНЮЮ ПАСЕЎНУЮ КАМПАНІЮ.

Асноўнай мэтай усіх мерапрыемстваў па правядзеньні на Беларусі сельска-гаспадарчай і веснавой пасеўнай кампаніі зьяўляецца абавязковае пашырэньне пасеўнае плошчы, асабліва пад таварныя культуры, пры чым гэта пашырэньне павінна разгортвацца галоўным чынам у гаспадарках асноўнай масы сялянства—беднякоў і серадзякоў.

Магчыма, што кулацкія элемэнты вёскі паспрабуюць перашкодзіць палітыцы партыі шляхам сабатаваньня ў гэтай справе — недасевам плошчы ў сваіх гаспадарках і г. д. Мы павінны арганізаваным шляхам супроцьпаставіць гэтым зусім магчымым спробам разьвіцьцё пасеўных плошчаў бедняты і серадняцтва.

КАЛЕКТЫВІЗАЦЫЯ СЕЛЬСКАЕ ГАСПАДАРКІ.

Далей, надыходзячая веснавая пасеўная кампанія павінна мець сваёй мэтай абавязковае ўзмацненьне аграмаджанага сэктару сельскае гаспадаркі —г. зн. разьвіцьцё калгасаў, сел.-гас. арцеляй, камун, саўгасаў і г. д. Усе адпаведныя арганізацыі павінны ўжо зараз намеціць канкрэтныя пляны арганізацыі калектываў, камун і арцеляй з дакладным устанаўленьнем колькаснага заданьня, прадугледжваючы неабходнасьць абслугоўваньня панова ўзьнікаючых калектываў.

Згодна няпоўных вестак мы маем падставу прадугледжваць, што бядняк і серадняк правільна ўспрыймаюць палітыку партыі па калектывізацыі сельскае гаспадаркі і будуць праяўляць імкненьне і ініцыятыву ў справе аграмаджаньня сельска-гаспадарчае вытворчасьці. Задача ўсіх партыйных, савецкіх і каапэрацыйных арганізацый заключаецца ў тым, каб сваячасова ўжыць рад мер па арганізацыйным кіраўніцтве і абслугоўваньні калгаснага руху.

КАПІТАЛЬНЫЯ ЎКЛАДАНЬНІ Ў СЕЛЬСКУЮ ГАСПАДАРКУ.

Таксама мы павінны выкарыстаць поўнасьцю тыя капітальныя ўкладаньні ў сельскую гаспадарку, якія мы робім у досыць буйным разьмеры на ўзмацненьне аграмаджанага сэктару. У бягучым годзе па ўсіх галінах сельскае гаспадаркі БССР будзе ўкладзена каля 27 міліёнаў рублёў. Ніколі сельская гаспадарка Беларусі ня бачыла такой вялізнай лічбы ўкладаньняў за адзін год з боку дзяржавы. Наша задача, задача ўсіх арганізацый— здолець канцэнтраваным і рацыянальным спосабам выкарыстаць гэтыя грашовыя ўкладаньні. Пры гэтым нам трэба зрабіць націск на эфэктыўныя вынікі ад укладаньня гэтых грашовых сродкаў.

Задача па правядзеньні веснавое пасеўнае кампаніі зьяўляецца цэнтральнай задачай усіх арганізацый на бліжэйшы перыяд. Гэтай кампаніі партыя надае вялікае эканамічнае і палітычнае значэньне, і ўсе сілы павінны быць кінуты на яе выкананьне.

Посьпехі хлебных загатовак зьяўляюцца вынікам таго, што партыя, закасаўшы рукавы, разгорнутым фронтам стала на ажыцьцяўленьне гэтай задачы. Мы можам быць упэўнены ў тым, што і гэту задачу па правядзеньні веснавое пасеўнае кампаніі мы выканаем з посьпехам, калі ўсе арганізацыі разам возьмуцца за яе ажыцьцяўленьне.

НАША ЭКАНАМІЧНАЯ ДАПАМОГА ВЁСЦЫ.

Гэтым самым мы яшчэ больш узмоцнім блёк бедняты з серадняком і рабочай клясы з асноўнай масай сялянства і на справе зможам паказаць сялянству, што партыя з аднолькавай сілай выконвае ўсе пастаўленыя перад ёю задачы.

І сялянства яшчэ раз зможа пераканацца ў тым, што мы ня толькі з вялікай актыўнасьцю выконваем загатоўкі сельска-гаспадарчых прадуктаў, але што мы з нямешнай энэргіяй і настойлівасьцю будзем эканамічна дапамагаць вёсцы, асабліва яе бяднейшым колам, пры правядзеньні пасеўнай кампаніі.

Аб тым, што веснавая пасеўная кампанія ёсьць ня толькі эканамічнае мерапрыемства, накіраванае ў інтарэсах пралетарскае дзяржавы, але што гэта ёсьць адначасова і вялікая эканамічная дапамога вёсцы, гаворыць тое, што дзяржава траціць вялізныя сумы грошай на забясьпечаньне гэтай кампаніі. Гэтыя сродкі ідуць па лініі забясьпечаньня вёскі, у першую чаргу маламоцных пластоў сялянства, пасеўным матар'ялам, сельска-гаспадарчым інвэнтаром, машынамі, крэдытам, угнаеньнямі і інш.

На БССР у гэтым годзе будзе выдана 10.890.000 руб. на забясьпечаньне сялянства ўсімі гэтымі прадметамі, што дае ўзрост на 20 проц. у параўнаньні з мінулым годам (ужо не гаворачы аб тым, што ў сельскую гаспадарку будуць накіраваны вялікія сродкі).

МАБІЛІЗАЦЫЯ МЯСЦОВЫХ РЭСУРСАЎ.

Практычныя задачы ў веснавой пасеўнай кампаніі для ўсіх партыйных савецкіх і каапэрацыйных арганізацый—абавязковае выкананьне пастаноў партыі і ўраду аб павялічэньні пасеўнай плошчы ня менш, як на 2 проц., павялічэньні пасеўных траў ня менш, як на 20 проц., павялічэньні плошчы тэхнічных культур на 11 проц. і караняплодаў—на 7 проц. Гэта праграма павінна быць выканана абавязкова.

Трэба таксама ўжыць усе меры да мабілізацыі мясцовых рэсурсаў у дадатак да намечаных мерапрыемстваў з боку дзяржавы для забясьпячэньня пасеўнай кампаніі сродкамі вытворчасьці на ўсе 100 проц. У гэтым годзе, напрыклад, мы маем некаторы недахват пасеўнага аўсу. Намі ўжо ўжыты меры, каб з другіх раёнаў СССР была завезена неабходная колькасьць пасеўнага аўсу—згодна пастановы Савету Працы і Абароны для Беларусі адпускаецца 400.000 пудоў гэтага аўсу.

Але, паводле нашых падлікаў, гэта колькасьць будзе невыстарчальнай, і трэба як-бы там ні было здабыць гэту колькасьць аўсу на мясцох. Такія магчымасьці маюцца: іх ажыцьцяўленьне поўнасьцю залежыць ад праяўленьня ініцыятывы з боку мясцовых арганізацый.

ТРЭБА ПАДШТУРХНУЦЬ АПАРАТ.

Для выкананьня ўсіх гэтых задач неабходна падштурхнуць зямельны апарат, апарат сел.-гасп. каапэрацыі, сельска-гаспадарчых банкаў, райвыканкомаў і сельсаветаў, каб не правароніць вясны і тым самым пасеўнай кампаніі.

Трэба абавязкова дабіцца таго, каб апарат, на адказнасьці якога ляжыць практычнае правядзеньне веснавое пасеўнае кампаніі, не апынуўся ў становішчы загатоўчага апарату перад пачаткам асеньніх загатовак. Абавязкова трэба сваячасова прасунуць і даставіць на месцы крэдыты, угнаеньне, сельска-гаспадарчыя машыны і наогул усе сродкі вытворчасьці.

Асаблівую ўвагу неабходна зьвярнуць на падрыхтоўчую работу. Трэба шырока разгарнуць грамадзка-палітычную працу вакол пасеўнай кампаніі: шырокая мабілізацыя грамадзка-масавай ініцыятывы, узмацненьне партыйнага кіраўніцтва над нізавымі савецкімі органамі, мабілізацыя сялянскага беспартыйнага актыву вакол ажыцьцяўленьня задач пасеўнай кампаніі.

У зьвязку з надыходзячай веснавой пасеўнай кампаніяй я стаўлю перад усім аграномічным пэрсаналам задачу, якая будзе для яго свайго роду экзаменам у гэтай кампаніі. Задача заключаецца ў тым, каб, папершае, аграномічны пэрсанал стаў-бы поўнасьцю на ажыцьцяўленьне тых мерапрыемстваў, якія зьвязаны з пасеўнай кампаніяй. Ад актыўнасьці і працаздольнасьці аграномічнага пэрсаналу ў значнай меры будзе залежаць ажыцьцяўленьне намечаных пастаноў па пашырэньні пасеўных плошчаў пад розныя культуры.

Падругое, аграпэрсанал павінен стаць асноўным арганізатарам аграмаджанага сэктару сельскае гаспадаркі, г. зн. па арганізацыі калгасаў, арцеляў і розных іншых калектываў з поўным іх аграномічным абслугоўваньнем.

Няма ніякага сумненьня ў тым, што ў справе калектывізацыі вёскі аграномічны пэрсанал можа дабіцца вельмі вялікіх вынікаў, калі гэтай справе з яго боку будзе аддана максымальная ўвага. Аб гэтым сьведчыць рад прыкладаў і добрых узораў работы асобных аграномаў.

ПА ПОСЬПЕХУ КАМПАНІІ МЫ БУДЗЕМ РАСЦЭНЬВАЦЬ СЕЛЬСКІХ СПЭЦЫЯЛІСТЫХ.

Такім чынам, па посьпехах правядзеньня пасеўнай кампаніі гэтага году мы будзем судзіць аб працаздольнасьці спэцыялістых сельскай гаспадаркі, у першую чаргу аграпэрсаналу.

Урадам БССР прыняты цэлы рад мер да палепшаньня ўмоў работы сельскіх спэцыялістых. Прынята спэцыяльная пастанова аб ільготах для спэцыялістых сельскай гаспадаркі, якія прапрацавалі пэўны тэрмін непасрэдна на вёсцы.

У сваю чаргу мы будзем прад'яўляць да спэцыялістых запатрабаваньне па разьвіцьці самай інтэнсыўнай работы па аднаўленьні сельскай гаспадаркі ў тым рэчышчы, якое намечана партыяй і ўрадам.

Партыйныя арганізацыі таксама павінны ўзмацніць сваё кіраўніцтва пасеўнай кампаніяй. Асабліва сельскія партыйныя ячэйкі павінны быць падрыхтаваны да гэтай працы. Трэба праз ячэйкі мабілізаваць усю культурную сілу вёскі, увесь сялянскі беспартыйны актыў для пасьпяховага выкананьня тых задач, якія высунуты партыяй у галіне пасеўнай кампаніі.

V. ПРА ШАХЦІНСКУЮ ЭКАНАМІЧНУЮ КОНТР-РЭВАЛЮЦЫЮ.

У канцы даклада мне хацелася-б спыніцца на пытаньні, ужо знаёмым вам, аб выкрытай контр-рэвалюцыйнай дзейнасьці групы адказных спэцыялістаў Шахцінскага раёну Данбасу. З паведамленьня пракурора Вярхоўнага суду і з дакладу тав. Рыкава на Маскоўсавеце відаць, што група контр-рэвалюцыянэраў сыстэматычна, на працягу шэрагу гадоў, займалася пастаянным шкодніцтвам у такім буйным гаспадарчым цэнтры, як Данбас. Група гэтая ўяўляе з сябе або ранейшых акцыянэраў капальняў Данецкага басэйну, або іхніх сваякоў, або людзей з контр-рэвалюцыйнымі перакананьнямі.

СЫСТЭМА НАШАЙ ПРАЦЫ І КІРАЎНІЦТВА.

Я ня буду спыняцца на канкрэтных фактах іхняй контр-рэвалюцыйнай дзейнасьці, якімі яны падрывалі эканамічную моц нашага краю. Нам важна на гэтым выпадку паглядзець на ўсю сыстэму нашай працы і нашага кіраўніцтва. Няма чаго і казаць, [illegible]

[illegible] шкодніцкая праца можа быць і ў іншых мясцох? Адказ на гэтае запытаньне толькі адзін: такія выпадкі магчымы і ў іншых мясцох. Ва ўмовах БССР мы таксама не гарантаваны, што на асобных вучастках нашай працы могуць быць спробы розных шкодніцкіх выпадаў. Хоць БССР і не зьяўляецца буйным эканамічна магутным фактарам, але яе тэрытарыяльная блізасьць да мяжы з капіталістычным Захадам кажа, што гэты вучастак таксама мае буйнае палітычнае значэньне і можа прываблівадь да сябе падобныя контр-рэвалюцыйныя элемэнты, каб паспрабаваць тут сваёю шкодніцкаю дзейнасьцю перашкодзіць нашай гаспадарцы, тым больш, што і ў нас за апошні час народна-гаспадарчае будаўніцтва разгортваецца значна і мы ўжо маем шмат буйных аб'ектаў будаўніцтва, уклады ў якія дасягаюць дзесяткаў міліёнаў рублёў.

МЫ ПАВІННЫ ПАДЦЯГНУЦЬ НАША КІРАЎНІЦТВА.

[illegible] віць як абавязковую задачу перад усімі гаспадарцамі і кіраўнікамі—ведаць і вывучаць тэхнічныя працэсы вытворчасьці, каб разьбірацца ў іх, не абмяжоўваючыся толькі агульным кіраўніцтвам і вывучэньнем агульных эканамічных працэсаў.

ЗАДАЧА ПАДРЫХТОЎКІ НОВЫХ СПЭЦЫЯЛІСТАЎ.

Задача падрыхтоўкі новых кадраў спэцыялістаў для нас таксама зьяўляецца задачаю першаступовай важнасьці. Мы павінны патрабаваць ад нашага савецкага і, у першую чаргу, камуністычнага студэнцтва больш глыбокага вывучэньня навукі і тых галін, па якіх яно спэцыялізуецца, каб нашы маладыя спэцыялісты выходзілі з вышэйшых навучальных устаноў з належнымі ведамі. Партыйныя і прафэсыянальныя арганізацыі павінны аддаць больш увагі падрыхтоўцы маладых кадраў вучоных і спэцыялістаў, павінны [illegible] стварэньнем [illegible]

Перад вясеньняй сяўбой.

Пераходзім на шматпольле.

(Калгас „Прагрэс“, Слуцкі р.).

У 1925 г. у былым маёнтку «Баслаўцы» арганізован калгас «Прагрэс». Там, дзе быў пан, зьявіліся новыя гаспадары, якія раней і ня думалі быць земляробамі. Цяжка было распачынаць працу, але жаданьне быць сапраўднымі працоўнымі ратаямі перамагло ўсё.

Пад калгас было перададзена 95 дзесяцін зямлі і будынкі, якія патрабавалі вялікага рамонту. Зямля была апустошана і знаходзілася ў двух вучастках.

Прайшло два гады. Праца дала свой плён. Будынкі часткова адрамантаваны, некаторыя, як хлеў для быдла і сьвіран, пабудованы нанова. На полі з гэтага году заводзіцца шматпольны севазварот: на адным вучастку—шасьціпольны, а на другім—васьміпольны. Восеньню засеяна 8 дзесяцін жыта з канюшынай. У гэтым годзе сабрана 40 пудоў насеннай канюшыны.

Вялікая ўвага зварочваецца і на жывёлагадоўлю. Калгас мае 9 рабочых каней, 18 кароў, маладняку 4 штукі і маладога бугая. Каровы найбольш мясцовай палепшанай пароды.

Ёсьць і значныя недахопы ў працы калгасу. Хлеў для быдла не абсталёван. Каровы кормяцца бяз нормы, дзякуючы чаму многа траціцца дарэмна корму. Сад, які ёсьць у калгасе, запушчаны і зусім не дагледжаецца. Зусім не зварачваецца ўвага на гадоўлю сьвіней. Вучот зусім запушчан і па ім нельга дабіцца, як працуе калгас. Рэўкамісія зусім не працавала. На гэтыя лічбы цяпер зьвернута ўвага, і яны паступова зьнішчаюцца.

П. А.

Становішча калгасаў Віцебшчыны.

За апошні год рост калгасаў Віцебшчыны стабілізаваўся і на 1 кастрычніка 1927 г. па акрузе лічыцца 43 калгасы, якія яднаюць 365 сямей.

Калгасы маюць дастатковую плошчу зямлі для вядзеньня буйнай калектыўнай гаспадаркі. У большасьці калгасы поўнасьцю забясьпечаны буйнай жывёлай, рабочай і малочнай, угнаеньнем, машынамі і інш. Усё гэтае ў калгасах скарыстоўваецца больш рацыянальна, чым у паасобных сялянскіх гаспадарках.

У 1927-28 годзе калгасамі будзе набыта 229 кароў і апрача таго 95 галоў маладняка пяройдуць у буйную жывёлу. Такім чынам, лік малочнай жывёлы калгасаў сёлета павялічыцца на 50 проц.

Горш справа з забясьпечаньнем калгасаў с.-гасп. машынамі. Мёртвы інвэнтар і будынкі калгасаў патрабуюць капітальных затрат на іх рамонт.

Сёлета мяркуецца значна пашырыць сетку калгасаў і разам з тым узмацніць іх матар'яльнае становішча.

ПАДРЫХТОЎКА ДА СЯЎБЫ.

Тэлеграма тав. Арджанікідзэ.

Белсельсаюз паведаміў Наркамзем, што да 21-га сакавіка атрымана з РСФСР: з 136 вагонаў насеньня, прызначанага для завозу па лініі Хлебапрадукту, завезен 61 вагон (45 проц.), з 157 вагонаў па лініі Хлебацэнтру завезена 40 вагонаў (25,5 проц.). З 214 вагонаў па лініі Цэнтрасаюзу завезены ўсяго 3 вагоны (1,1 проц.). А ўсяго з 507 вагонаў, якія павінны быць завезены ў БССР, адгружана 104 вагоны насеньня, што складае 20,5 працэнта.

У зьвязку з магчымасьцю невыкананьня завозу насеньня Наркамзем зьвярнуўся па тэлеграфу да Народ. РСІ СССР т. Арджанікідзэ з просьбай зрабіць захады да сваечасовага завозу гэтымі арганізацыямі насеньня для БССР, асабліва зьвярнуўшы ўвагу на Цэнтрасаюз, які вельмі адстае ў выкананьні сваіх плянаў.

У МЕНСКАЙ АКРУЗЕ БРАКУЕ НАСЕНЬНЯ ЛЁНУ.

У Менскай акрузе моцна адчуваецца брак насеньня лёну. [illegible] меліся завезьці [illegible] насеньня лёну [illegible] раз-жа завоз [illegible] што ставіць па[illegible] мерапрыемстваў [illegible] пасеву лёну ў [illegible] на адчуваецца [illegible] загатоўцы на[illegible] гаспадаркі ня [illegible] вязацельствы [illegible] датычыцца зер[illegible] справа ў апош[illegible] шылася. Трэба [illegible] леньне аўсу з-[illegible] няецца. Калі с[illegible] соўвацца і нада[illegible] перад фактам [illegible] па пасеву аўсу.

АКТЫЎ ПАСЕЛКАЎ—НА ДАПАМОГУ ПАСЕЎКАМПАНІІ.

У мэтах вывучэньня і вырашэньня такіх пытаньняў, як пераход на шматпольле, пашырэньне пасеву тэхнічных культур, ачыстка насеньня, барацьба са шкоднікамі і г. д. [illegible] ённыя нарады актыву [illegible] цебскай акругі.

НА ДЗЯРЖАЎНЫЯ СРОДКІ БУДУЦЬ ЗАКЛАДЗЕНЫ 42 ПАКАЗАЛЬНЫЯ ВУЧАСТКІ.

Аграномы Пятрыкаўскага р., Мазырскай акр., [illegible] каб да вясны н[illegible] сталося неачышчаным [illegible] 10 сартыроўкамі ачышчана 4000 п. а ўсяго насеньня мяркуецца ачысьціць 15000 п.

Сел.-гас. крэдытнай кааперацыяй загатоўлена: аўса—4200 п., лубіну—750 п., сэрадэлі—120 п., ільну—100 пуд., кармавых буракоў—20 п., кармавой моркавы—2 п., турнэпсу—3 п., бручкі—1 пуд, тамасшлаку—120 п., калійнай солі—150 п. і г. д.

На сродкі дзяржавы мяркуецца заклясьці 42 паказальныя вучасткі.

ЗАГАТОЎКА І АЧЫСТКА НАСЕНЬНЯ.

[illegible]

ПАШЫРАНЫЯ ПЛЕНУМЫ СЕЛЬСАВЕТАЎ.

З 1 па 15 красавіка [illegible]

НЯМА ЗЕРНААЧЫШЧАЛЬНЫХ МАШЫН.

Полацак, 22-3. [illegible] падарчым інвэнтаром акруга забясьпечана поўнасьцю. Маецца 6.057 плугоў, 827 баран-пружыновак. Ачыстка насеньня ажывілася. У слабыя па правядзеньню ачысткі раёны накіраваны спэцыяльныя ўпаўнаважаныя. Да гэтага часу ачышчана 55.947 п.

Зерначысную кампанію зрываюць нявысылка з Цэнтраземскладу 20 трыераў, ільнатрышчотак.

Бабруйская акруга рыхтуецца.

[illegible]

ДА КРЫМІНАЛЬНАЙ АДКАЗНАСЬЦІ

ЗА НЕВЫКАНАНЬНЕ ДЫРЭКТЫЎ УРАДУ.

[illegible] 39 проц., а другі 37,7 проц. усяго законтрактаванага лёну.

Зразумела, што ў выніку такіх нядбайных адносін працаўнікоў с.-гасп. кааперацыі да спаганяньня закантрактаванага лёну, утвараецца пагроза забясьпечаньню прамысловасьці сыравінай, а таксама і выкананьню экспортнага пляну.

Наркамгандлю БССР пастанавіў прыцягнуць да крымінальнай адказнасьці старшынь Аршанскага і Магілеўскага акрсельсаюзаў, адначасова прапанаваў Белсельсаюзу зьняць іх з працы.

ДОСЫЦЬ УЖО ГЭТЫХ „ЖАРТАЎ“!

Белдзяржкіно так часта фігуруе на старонках нашае прэсы, што пісаць аб ім, гэта значыць [illegible] намыкацца на апошні запас чытацкай цярплівасьці. Але ёсьць такія факты, якія прымушаюць, ня гледзячы на ўсё, браць у рукі пяро і пісаць, і крычаць гвалт, і абурацца, і патрабаваць, каб перанесьлі, нарэшце, гэтыя «дробныя» пытаньні з фэльетонных разважаньняў на грунт нейкіх цьвёрдых практычных мерапрыемстваў.

Аб гэтым гавораць усе больш-менш культурныя савецкія людзі, з гэтага зларадасна сьмяюцца ўсе мяшчанскія варожыя нам элемэнты, гэтага ня чуе, ня хоча пачуць Белдзяржкіно. Гэта ўсё тое-ж старое, назольлівае пытаньне аб беларусізацыі.

Мы ня будзем гаварыць аб тым, ці ведаюць бел. мову працаўнікі Белдзяржкіно, ці ўжываюць яе ў сваёй працы, —хай гэта будзе на сумленьні іх і нацкамісіі. Мы скажам некалькі слоў аб тым, што само кідаецца ў вочы, на што зьвяртае ўвагу кожны, хто хоць раз на год ходзіць у кіно.

Пачнем з самага дробнага, з самага надворнага. Большасьць надпісаў у памяшканьнях кіно перакладзена на беларускую мову. Вось пара надпісаў з кіно-тэатру «Культура»:

1.

„Дзеці да 15 лет допушчаюцца толькі на 1-ый сэанс“.

2.

Прэйс-курант.

Піроінае	11 к.
Здобная	12 к.
» малая	6 к.
Макоўка	7 к.
Торт	12 к.
Пончык	12 к.
Пранік	5 к.
Бутэрброд	10 к.
Буўка	10 к.
Сельцерск. вода	4 к.
[illegible] опам	7 к.
[illegible]	15 к.
[illegible] ікі	25 к.
[illegible] ы	15 к.
[illegible]	30 к.
[illegible]	12 к.
[illegible]	5-8-10 к.
[illegible]	5-20 к.
[illegible]	1 к.
[illegible]	1-10 к.
[illegible]	30-40 к.

[illegible] бандэроля.

[illegible] жарты, ці на[illegible] кыя нам зьдзекі [illegible] над беларусізацыяй [illegible] нацыянальнай [illegible] гэтай выду[illegible] „бутыўкі“? На [illegible] ьства? І гэта [illegible]

[illegible] а гэтага часу [illegible] ло да друка[illegible] скай мове. На[illegible] рчасьці афі[illegible] ай. Я чуў, [illegible] ацаўнікі Бел[illegible] дзяржкіно. Эканамічна нявыгодна. Менш народу пойдзе ў кіно, менш будзе даходу—публіка, бачыце, не прачытае афішы, не разьбярэ беларускай мовы.

Глупства гэта, таварышы! Гэта—хлусьня на нашу нацыянальную палітыку, недаацэнка яе вынікаў. Гавораць, што пасьля сямі год беларусізацыі, пасьля таго, як большая частка нашай партыйнай, савецкай і грамадзкай работы ня толькі на вёсцы, а і ў горадзе пераведзена на беларускую мову—гавораць, што «публіка» не прачытае беларускае афішы, гэта ў найменшай меры наіўнасьць.

Але гэтага мала. Белдзяржкіно ў сваёй рэкляме выкідвае яшчэ і такія фокусы, якія пры ўсёй сваёй кур'ёзнасьці прымушаюць аднак сур'ёзна задумацца над разуменьнем працаўнікамі Белдзяржкіно нацыянальнага пытаньня. Даючы свае абвесткі ў беларускую прэсу, Белдзяржкіно трымаецца такога „цьвёрдага“ прынцыпу: уся абвестка даецца пабеларуску, а назва фільму абавязкова парасейску. Што гэта значыць? А гэта значыць тое, што Белдзяржкіно баіцца, каб пры перакладзе назвы на бел. мову ня выйшла якой блытаніны (чорт яе ведае, як яно выйдзе на гэтай мове?), каб ня страціла назва сваёй пекнаты і пікантнасьці. Хіба ж можна «выразить» пабеларуску якую-небудзь «Голубую лагуну», „Цепи брака“, «Башню молчания» і г. д. Пабеларуску можна, нарэшце, сказаць, што «ў такім вось кіно, а такой вось гадзіне, такі вось сэанс» і інш. празаічныя рэчы. А паэтычная назва фільму—хіба гэта „выразіш“ пабеларуску?

Апошняе, што я хацеў памянуць тут, гэта надпісы на стужках. Бязграматнасьць іх увайшла ўжо ў прыказку. Але што тут самае цікавае: усе бачаць гэта, усе ведаюць пра гэта, у тым ліку і працаўнікі кіно, і ніхто нічога ня хоча зрабіць, каб ліквідаваць гэтую няпрыемнасьць.

Да рэчы сказаць, ці ня час было-б ужо адмовіцца і ад гэтых падвойных надпісаў, прынамсі зьмяншаць іх, паступова пераходзіць на адну мову, як гэта ўжо даўно вядзецца ў іншых рэспубліках (напр., Украіна). Будзе эканомія ў сродках і вялікая дапамога ў беларусізацыі.

Заканчваючы сваю заметку, ня ўтрымаюся, каб ня выказаць надзеі, што Белдзяржкіно, нягледзячы на сваю прызвычаенасьць да падобных „апісваньняў“, ня гледзячы і на даўно вядомую спрытнасьць у выпраўданьні сваіх недахватаў, возьме ды і падумае ўсё-ткі ўсур'ёз над вышэйпаказанымі «драбніцамі». А тады можа і спыняцца гэтыя «жарты», якія, паверце, таварышы кіно-начальнікі, страшэнна ўжо надакучылі.

М. ЗАРЭЦКІ.

УСЯ ЎВАГА РЭАЛІЗАЦЫІ ПАЗЫКІ.

На кожны двор—аблігацыю.

МАЗЫР, 22-3. (Ад уласнага кар-та). Сяляне в. Замосьцэ на агульным сходзе пастанавілі ўзяць на кожны двор аблігацыю пазыкі.

Сяляне в. Замошша лёзунг—«Ніводнага двара без аблігацыі» выканалі поўнасьцю.

Чарга—за Пухавічамі і Ляхавічамі.

Рэалізавалі на 22890 руб.

(Каралінскі р., Мазыр. акр.)

Да сакавіка ў раёне рэалізавана пазыкі ўзмацненьня сялянскай гаспадаркі на агульную суму 22890 руб., ці выканана 50,8 проц. заданьня.

У рэалізацыі пазыкі асабліва добра выявіліся некаторыя настаўнікі. Так, напр., настаўнікі Анзэльмаўскай школы Цімнік і Кадуш распаўсюдзілі сярод сялянства аблігацый пазыкі на 200 рублёў. Іншым школам і настаўнікам трэба раўняцца па Анзэльмаўскай школе.

ЗАДАНЬНЕ ВЫКАНАЕМ.

Парычы, 22-3. У Парыцкім раёне некаторымі сельсаветамі заданьне па рэалізацыі пазыкі выканана на 50-70 проц. На першым месцы ідзе Чыркаўскі сельсавет, які выканаў 70 пр. заданьня; але ёсьць сельсаветы, якія моцна адстаюць. Тэрмін да канца кампаніі кароткі; сельсаветам трэба напружыць сілы, каб заданьне выканаць поўнасьцю.

ПАТРОХУ РАСКАЧВАЮЦЦА.

Віцебск, 22-3. Больш-менш пасьпяхова праходзіць рэалізацыя сялянскай пазыкі ў Гарадоцкім раёне. Паасобныя гаспадаркі набываюць аблігацыі на суму ад 2 руб. 50 кап. да 50 руб. У Аляксандраўскім сельсавеце рэалізавана пазыкі на 1000 руб. не адстаюць і камуны:—арцель „Усход“ купіла аблігацый на 500 руб., а «Чырвоны Сьцяг»—на 1000 руб.

ПАМЯТАЕМ, УСПАМІНАЕМ!

(На вечары, прысьвечаным памяці Т. Шэўчэнкі).

«У сем'і великий, новий,
«Не забудьте спомянути
«Своїм тіхим, добрым словом!

Так казаў Тарас Шэўчэнка ў сваім «Заповіте», просячы будучую грамаду ўспамянуць яго, песьняра прыгнечанай Украіны.

21-га сакавіка г. г. усебеларускае аб'яднаньне паэтаў і пісьменьнікаў «Маладняк» наладзіла ўрачысты вечар, прысьвечаны памяці Тараса Рыгоравіча Шэўчэнкі з прычыны 114 гадавіны з дню нараджэньня славутага песьняра «крипаків».

У клюбе імя Карла Маркса сабралася каля 300 асоб. Прышлі паслухаць даклад, прышлі паглядзець кіно-фільм, прышлі ўспомніць, ушанаваць памяць Тараса.

Беларусь і Украіна маюць шмат агульных момантаў як у культурным, так і ў палітычным жыцьці.

Пытаньні культурнага збліжэньня паўсталі самі сабою. Бо ў украінскай культуры, як і ў беларускай, ёсьць шмат агульнага,—так казаў прафэсар П. Бузук у сваім дакладзе, прысьвечаным жыцьцю і творчасьці Тараса Шэўчэнкі.

Нядаўна адбыліся на Украіне ўрачыстасьці ў памяць Тараса, на якія езьдзілі нашы народныя песьняры Рэспублікі Янка Купала, Якуб Колас і пісьменьнікі—Цішка Гартны, Чарот, Зарэцкі. А ў нас сёньня ў Менску таксама сьвята. Сьвята Шэўчэнкі. Яго спраўляе наш беларускі «Маладняк».

Спыніўшыся над тым, што творчасьцю Тараса цікавіліся беларускія пісьменьнікі папярэдняй эпохі, вучыліся на ёй, спыніўшыся на прыгожых перакладах з Шэўчэнкі і прысьвечаньнях зробленых Янкай Купалам, Алесем Гаруном, адзначыўшы надзвычайна цікавы артыкул аб творчасьці Тараса Шэўчэнкі, напісаны рукою беларускага пісьменьніка Максіма Багдановіча,—праф. Бузук з захапленьнем расказаў аўдыторыі аб жыцьці Тараса, аб тым, як выкоўваўся яго сьветапогляд, аб тым, у якіх умовах прыходзілася працаваць і тварыць вялікаму Тарасу.

Творчасьць Шэўчэнкі ўсплыла перад аўдыторыяй у надзвычайна мілагучных вершах Тараса, цытаваных праф. Бузуком. Далей—аналіз паасобных бакоў творчасьці Шэўчэнкі.

— І вось мы сёньня выконваем «Заповіт» Тараса—успамінаем яго ў новой, вольнай сям'і братняга народу, сваім ціхім, добрым словам!—скончыў дакладчык.

* * *

Вечар закончыўся паказам кіно-фільму «Тарас Шэўчэнка», які сваймі падрабязнасьцямі з жыцьця Тараса дапоўніў даклад праф. Бузука.

Beta.

Мясцкомы! Пасьпяшайцеся з высылкай заказаў на конкурс.

У САВЕЦЕ НАРОДНЫХ КАМІСАРАЎ БССР.

(Пасяджэньне 21 сакавіка г. г.)

На гэтым пасяджэньні разам з іншымі былі разгледжаны наступныя пытаньні.

АБ РАБОЦЕ БЕЛАРУСКАЙ СЕЛЬСКА-ГАСПАДАРЧАЙ АКАДЭМІІ.

СНК заслухаў даклад Беларускай Дзяржаўнай Сельска-Гаспадарчай Акадэміі [illegible]

АБ ЛЬГОТАХ БЫЛЫМ ЧЫРВОНЫМ ПАРТЫЗАНАМ І ЧЫРВОНАГВАРДЗЕЙЦАМ.

[illegible]

Абавязковае страхаваньне асоб, занятых у сельскай гаспадарцы.

[illegible]

Пратэрмінаваныя пазыкі паступаюць нездавальняюча.

(Ліст з Бабруйску).

[illegible]

А. Д.

Усебеларускі агляд студэнцкіх інтэрнатаў.

[illegible]

Лявоўч.

Ліст у рэдакцыю.

Паважаны т. рэдактар!

[illegible]

ЯК БЕЛЖЫЛСАЮЗ РАЗЬМЕРКАВАЎ 270.000 руб.

КАМУ ШМАТ, А КАМУ НІЧОГА.

Прадстаўнік Белжылсаюзу падаў на зацьверджаньне прэзыдыуму Менскага гарсавету разьмеркаваньне 270000 руб. паміж жыльлёва-будаўнічымі кааператывамі.

[illegible]

Было-б з гаспадарчага боку прасгупна даваць сродкі рабочым пасёлкам на новае кватэрнае будаўніцтва ў той час, калі іншыя пасёлкі пачалі будаўніцтва яшчэ летась і сёлета пабудова не закончана.

У зьвязку з набліжэньнем 10-цігодзьдзя Кастрычнікавай рэвалюцыі «Белжылсаюз» атрымаў шэраг дырэктыў перанесьці сродкі на закончэньне рабочых пасёлкаў, што і было зроблена. Цяпер неабходна закончыць будаўніцтва ў іншых пасёлках.

Калі гарсавет,—кажа далей прадстаўнік Белжылсаюзу,—загадае пераразьмеркаваць гэтыя сродкі, дык Белжылсаюз гэтага зрабіць ня можа. Іншая справа, калі прэзыдыум гарсавету запрапануе якія-небудзь іншыя мерапрыемствы, як, напрыклад, каму даць кватэры ў закончаных дамох. А канчаць пабудову неабходна.

* *
*

Прэзыдыум пастанавіў высьветліць гэта пытаньне і запрапанаваў Белжылсаюзу паінфармаваць гарсавет праз тыдзень. З разьмеркаваньнем сродкаў, якое зусім не адпавядае клясаваму прынцыпу, прэзыдыум гарсавету не згаджаецца.

ТУЛУМАЧЭНЬНІ БЕЛЖЫЛСАЮЗУ.

[illegible]

Хроніка.

Масавае атручэньне агуркамі ў Менску.

[illegible]

Прывітальная тэлеграма на імя СНК БССР.

[illegible]

Старшыня РВК КУКСЕНАК.

Машыны для паліграфічнай прамысловасьці БССР.

[illegible]

Рабочыя ад станка—на працу ў РСІ.

[illegible]

Колькі радыё-установак у Менску.

[illegible]

Падрыхтоўка камсамольскага актыву.

[illegible]

Навукова-паказальны анатамічны музэй.

[illegible]

Падрыхтоўка да здабываньня торфу.

[illegible]

Усебеларуская нарада па барацьбе з трахомай.

[illegible]

Як праходзіць палявая і хлебазагатоўчая кампанія ў Менскім аддзяленьні БКС.

(Паводле вестак на 10 сакавіка)

[illegible]

За ўхіленьне ад усеагульнага навучаньня—да адказнасьці.

У Бягомльскім і Сьмілавіцкім раёнах Меншчыны прыцягнуты да адказнасьці 20 бацькоў за непасылку дзяцей у школы. У гэтых раёнах уведзена ўсеагульнае навучаньне і ўсе дзеці 8-мігадовага ўзросту павінны былі наведваць школы.

ФІЗКУЛЬТУРА І СПОРТ.

Тэнісны спорт у летнім сэзоне.

Тэнісны спорт у наступаючым сэзоне абяцае быць вельмі цікавым. Зараз ужо арганізаваны тэнісныя сэкцыі пры гуртках фізкультуры саюзу працасьветы, мастацтва, будаўнікоў, савгандальслужачых і медпрацаўнікоў.

Пры летніх садох саюзу працасьветы, будаўнікоў і савгандальслужачых будуюцца новыя тэнісныя пляцоўкі.

Белдзяржкіно «фізкультурыць».

Белдзяржкіно выпусьціла спартыўную хроніку, якая дэманструецца ў кіно „Культура". Хроніка складаецца з 2-х момантаў: 1) усебеларускае зімовае сьвята фізкультуры і 2) масавая лыжная вылазка Менскай моладзі.

Першы момант выканан вельмі няўдала: адразу відаць, што Белдзяржкіно зрабіла хроніку, каб толькі адчапіцца ад патрабаваньня фізкультурнікаў. Ня былі зьняты цікавыя і патрэбныя моманты спаборніцтваў як на лыжах, так і на каньках (а гэткіх было вельмі шмат). Апрача таго, хроніка дрэнна змантажыравана.

Масавая лыжная вылазка моладзі ў гарадзкім садзе лепш удалася і глядзіцца з цікавасьцю.

Трэба адзначыць, што глядачы з вялікай цікавасьцю ўсё-ж ткі праглядзелі хроніку, з чаго відаць, што кіно можа быць вельмі добрым агітатарам фізкультурных мерапрыемстваў, і Белдзяржкіно павінна прыняць гэта пад увагу.

Апавяшчэньні.

— У суботу, 24 сакавіка, а 7 гадз. увечары ў памяшканьні школы № 1 (Інтэрнацыянальная, 31) адбудзецца агульны сход сяброў Групкому Працасьветы № 1.

Парадак дню: 1) справаздача бюро касы ўзаемадапамогі і садаклад рэўкамісіі; 2) аб рэарганізацыі касы ўзаемадапамогі; 3) перавыбары бюро і рэўкамісіі касы ўзаемадапамогі; 4) прыём у члены саюзу і 5) бягучыя справы.

З прычыны важнасьці пытаньняў—яўка сяброў Групкому—абавязкова.

ДОМ АСЬВЕТЫ.

— У пятніцу, 23 сакавіка, кіно „Максим Максимыч" і Сэансы — у 7 з паловай і 9 з паловай гадз. Пасьля кожнага сэансу выступленьне М. Нароўскай—выканаўцы цыганскіх песень і вядомага ленінградзкага артыста Вельскага—бытавы жанр. Білеты па 30 кап., а для членаў клюбу—25 кап.

— АНОНС. У суботу, 24 сакавіка, грандыёзны вечар-канцэрт на карысьць Мопру. Пасьля канцэрту—танцы.

ГАБІНЭТ ПАЛІТАСЬВ. ПРАЦЫ.

— 25 сакавіка а 5 гадзіне ўвечары адбудзецца чарговы сход настаўнікаў школ малапісьменных. На парадку дню: 4 разьдзел праграмы шк. м-п. Даклалч. (малодш. груп) т. Харкевіч, (стар. гр.) т. Голубева Кунда. Прысутнасьць абавязкова.

НОВЫЯ КНІГІ.

Вышлі з друку і паступілі ў рэдакцыю газэты «Савецкая Беларусь» для рэцэнзіі наступныя кніжкі:

1. «Беларуская мэдычная думка» (белорусская медицинская мысль) № 1 за студзень м-ц 1928 г. Народнага Камісарыяту Аховы Здароўя БССР. Цана 1 руб.

2. «Плановое хозяйство» № 2 за люты м-ц 1928 г. Дзяржплану СССР. Масква. Цана 2 руб.

3. «Красная печать» № 4 за 1928 г. Аддзел ЦК ВКП(б) Дзяржвыдавецтва Масква-Ленінград. Цана 50 к.

4. „Революция и культура" № 2 за 28 г. Выданьне газ. „Правда" Масква. Цана 50 кап.

5. „На литературном посту" № 5 за 1928 г. Дзяржвыдавецтва Масква. Цана 50 кап.

на КРАСАВІК ПРЫМАЕЦ[illegible]
на самую папулярную [illegible]
ГАЗЭТУ „САВЕЦКА[illegible]
ОРГАН [illegible]
ДВА РАЗЫ Ў МЕСЯЦ РАЗАМ [illegible]
БЯСПЛАТНА [illegible]
ПАДПІС[illegible]
На 1 месяц [illegible]
„ 2 „ [illegible]
На год [illegible]
ПАДПІСКА ПРЫМАЕЦЦА: у Менску—у кантор[illegible]

Парадак прыёму ў СНК.

Кіраўніцтва Спраў Савету Народных Камісараў і Эканамічнай Нарады даводзіць да агульнага ведама, што з 23-га сакавіка 1928 году ў памяшканьні Старшыня Савету Народных Камісараў БССР тав. Галадзед ці яго Намесьнікі раз у тыдзень—у чацьвер—з 12-ці да 4-х гадзін дня будуць асабіста прымаць кіраўнікоў устаноў і арганізацый, што зварачаюцца да іх з заявамі, хадайніцтвамі, скаргамі і з прапановамі толькі па пытаньнях устаноў і арганізацый, прадстаўнікамі якіх яны зьяўляюцца, якія ня могуць быць вырашаны самою ўстановаю ці арганізацыяю.

У вызначаны вышэй дзень і гадзіны будуць таксама прымацца рабочыя, сяляне і служачыя, якія зварачаюцца ў СНК з заявамі, хадайніцтвамі, скаргамі і з прапановамі на наступных пытаньнях:

а) з асабістаю ініцыятывою па ўсіх пытаньнях савецкага будаўніцтва БССР;

б) са скаргамі на дзейнасьць усіх цэнтральных і мясцовых ніжэйшых за Савет Народных Камісараў БССР органаў улады БССР, сельскіх, гарадзкіх і мястэчковых саветаў, раённых выканаўчых камітэтаў і іх частак, акруговых выканаўчых камітэтаў, іх аддзелаў, частак і інспэкцый, Народных Камісарыятаў і іншых вышэйшых устаноў, іх аддзелаў, частак, інспэкцый і інш.;

в) па пытаньнях дачы пэрсанальных пэнсій, пэнсій па інваліднасьці [illegible] вайны;

г) па ўсіх іншых пытаньнях паводле пагляду Старшыні Савету Народных Камісараў ці яго намесьнікаў.

У іншыя дні тыдню, апроч суботы і нядзелі, даведчыкі, заявы і скаргі, што падаюцца на імя СНК, Старшыні СНК і яго намесьнікаў, будуць прымацца Кіраўніком Спраў СНК і Эканамічнай Нарады БССР і Загадчыкам Прыёмнай СНК БССР.

Намесьнік Кіраўніка Спраў Савету Народных Камісараў і Эканамічнай Нарады БССР Н. Угараў.

Загадчык Прыёмнай СНК БССР С. Лодысеў.

г. Менск. 23-3-28 г.

ЗАКОНЫ І ЗАГАДЫ ЎРАДУ БССР.

ПАСТАНОВА ЦВК і СНК БССР

пра дапаўненьне Грамадзянскага Кодэксу БССР артыкуламі 107-а—107-р.

На падставе артыкулу 2 пастановы III сэсіі ЦВК БССР IV скліканьня за 26 ліпеня 1923 году „Аб парадку ўнясеньня зьмен у кодэксы, зацьверджаныя ЦВК Беларусі" (З. З. БССР 1923 г. № 13-14, арт. 115) Цэнтральны Выканаўчы Камітэт і Савет Народных Камісараў БССР пастанаўляюць дадаць да Грамадзянскага Кодэксу БССР наступныя артыкулы:

„107-а. Крэдытныя ўстановы і іншыя юрыдычныя асобы, якім гэта дазволена законам, маюць права браць у заставу тавары, якія знаходзяцца ў звароце ці ў пераапрацоўцы.

107-б. Застаўленыя тавары ў звароце пакідаюцца ў заставадаўца, які мае права замяняць іх іншымі з таго самага асартымэнту, але так, каб заўсёды быў тавар на суму, ня ніжэй за ўстаноўленую дагаворам.

Калі для выплаты доўгу трэйцяй асобе будзе апісана застаўленая маемасьць, якая знаходзіцца ў заставадаўца, то заставадавец павінен не пазьней за тры дні ад часу опісу паведаміць аб гэтым заставатрымальніка.

Увага: За парушэньне гэтага артыкулу заставадавец адказвае ў крымінальным парадку.

107-в. Застаўнае права пры закладзе тавару ў звароце пачынаецца з моманту падпісаньня дагавору.

107-г. Застаўлены тавар у звароце павінен захоўвацца ў вызначаным дагаворам складзе, магазыне і да т. п. асобна ад іншае маемасьці заставадаўца. На гэты тавар складаецца опіс і ацэнка, якія далучаюцца да дагавору.

107-д. Пры заставе тавару ў звароце тавар, які выносіцца з вызначанага ў дагаворы складу, магазыну і інш., лічыцца незастаўленым, а тавар, які заносіцца туды,—застаўленым.

107-е. Заставадавец павінен запісваць у асобную для кожнае заставы кнігу альбо ведамасьць усе апэрацыі з застаўленым таварам.

107-ж. Заставатрымальнік мае права ў кожны час правяраць колькасьць, род і кошт застаўленага тавару і ўмовы хаваньня яго.

107-з. Пры заставе тавараў у звароце ўжываюцца артыкулы 87, 88, 90, 93, 96, 97, 99, 101-106 Грамадзянскага Кодэксу.

107-і. Калі заставадавец ня выканае ўмоў, паказаных у артыкулах 96, 99, 107-г і 107-е Грамадзянскага Кодэксу, альбо ня дасьць праверыць тавар паводле арт. 107-ж, то заставатрымальнік мае права альбо патрабаваць перадачы яму застаўленага тавару, альбо накінуць яго ў заставадаўца пад сваім замком і пячаткаю, альбо спагнаць да тэрміну забясьпечаны заставаю доўг.

107 к. Пры заставе тавару ў пераапрацоўцы (сыравіна, паўфабрыкат) застаўлены тавар альбо накідаецца для пераапрацоўкі заставадаўцу альбо перадаецца для гэтага трэцяй асобе.

107-л. Пры заставе тавараў у пераапрацоўцы ўжываюцца артыкулы 87, 88, 90, 93 97, 99, 102-106, 107-в, 107-е Грамадзянскага Кодэксу.

107-м. У дагаворы аб заставе тавару ў пераапрацоўцы, апроч умоў, пералічаных у арт. 93, павінна быць паказана, якая пераапрацоўка робіцца і час, за які яна павінна быць зроблена.

107-н. Вырабы з застаўленага ў пераапрацоўцы тавару павінны неадкладна перадавацца асобаю, якая пераапрацоўвала тавар, заставатрымальніку альбо, калі гэта прадугледжана дагаворам,—заставадаўцу.

107-о. Заставатрымальнік мае права стала наглядаць за пераапрацоўкаю і ў кожны час правяраць, ці адпавядае дагавору колькасьць і якасьць пераапрацоўваемага заставадаўцам альбо трэйцяю асобаю тавару, а таксама, ці выкананы іншыя ўмовы дагавору. Заставадавец павінен паведамляць заставатрымальніка аб перамяшчэньнях застаўленага тавару і аб перадачы яго для пераапрацоўкі, а трэцюю асобу, якой тавары перадаюцца для пераапрацоўкі, аб тым, што яны застаўлены.

107-п. Да пачатку пераапрацоўкі застаўлены тавар павінен захоўвацца паводле артыкулу 107-г.

107-р. Калі ня выкананы артыкулы 99, 107-г і 107-е альбо заставадавец ці трэцяя асоба не дазволілі заставатрымальніку зрабіць праверку тавару паводле артыкулу 107-о, а таксама калі тавар не пераапрацаваны ў вызначаны дагаворам тэрмін, заставатрымальнік мае права спагнаць да тэрміну забясьпечаны заставаю доўг".

Старшыня ЦВК БССР А. Чарвякоў.

Старшыня СНК БССР М. Галадзед.

Сакратар ЦВК БССР А. Хацкевіч.

г. Менск, 1 сакавіка 1928 году.

ПОСТАНОВЛЕНИЕ ЦИК и СНК БССР

о дополнении Гражданского Кодекса БССР статьями 107-а—107-р.

На основании статьи 2 постановления III сессии ЦИК БССР IV созыва от 26 июля 1923 года „О порядке внесения изменений в кодексы, утвержденные ЦИК Белоруссии" (С. У. БССР 1923 г., № 13-14, ст. 115) Центральный Исполнительный Комитет и Совет Народных Комиссаров БССР постановляет дополнить Гражданский Кодекс БССР следующими статьями:

«107-а. Кредитные учреждения и другие юридические лица, которым это разрешено законом, имеют право брать в залог товары, находящиеся в обороте или переработке.

107-б. Заложенные товары в обороте оставляются у залогодателя, который имеет право заменять их другими из того же ассортимента, но так, чтобы всегда в наличии был товар на сумму не ниже установленной договором.

Если для выплаты долга третьему лицу будет описано заложенное имущество, находящееся у залогодателя, то залогодатель обязан не позже трех дней со времени описи известить об этом залогодержателя.

Примечание: За нарушение настоящей статьи залогодатель отвечает в уголовном порядке.

107-в. Залоговое право при залоге товара в обороте возникает с момента подписания договора.

107-г. Заложенный товар в обороте должен храниться в определенном договором складе, магазине и т. п. отдельно от другого имущества залогодателя. На этот товар составляется опись и оценка, которые прилагаются к договору.

107-д. При залоге товара в обороте товар, который выносится из определенного в договоре склада, магазина и т. п., считается незаложенным, а товар, который заносится туда —заложенным.

107-е. Залогодатель обязан записывать в особую для каждого залога книгу или ведомость все операции с заложенным товаром.

107-ж. Залогодержатель имеет право в любое время проверять количество, род и стоимость заложенного товара и условия хранения его.

107-з. При залоге товаров в обороте применяются статьи 87, 88, 90, 93, 96, 97, 99, 101-106 Гражданского Кодекса.

107-и. Если залогодатель не выполнит условий, указанных в статьях 96, 99, 107-г и 107-е Гражданского Кодекса, или не даст проверить товар согласно ст. 107-ж, то залогодержатель имеет право или потребовать передачи ему заложенного товара, или оставить его у залогодателя под своим замком и печатью, или досрочно взыскать обеспеченный залогом долг.

107-к. При залоге товаров в переработке (сырье, полуфабрикат) заложенный товар или оставляется для переработки залогодателю или передается для этого третьему лицу.

107-л. При залоге товаров в переработке применяются статьи 87, 88, 90, 93, 97, 99, 102-106, 107-в., 107-е Гражданского Кодекса.

107-м. В договоре о залоге товара в переработке, кроме условий, перечисленных в ст. 93, должны быть указаны сущность переработки и время, за которое она должна быть произведена.

107-н. Изделия из заложенного в переработке товара должны немедленно передаваться лицом, перерабатывавшим товар, залогодержателю или, если это предусмотрено договором,—залогодателю.

107-о. Залогодержатель имеет право постоянно наблюдать за переработкой и в любое время проверять, соответствует ли договору количество и качество перерабатываемого залогодателем или третьим лицом товара, а также выполнены ли остальные условия договора. Залогодатель обязан извещать залогодержателя о перемещениях заложенного товара и о передаче его для переработки, а третье лицо, которому товары передаются для переработки, о том, что они заложены.

107-п. До начала переработки заложенный товар должен храниться в соответствии со статьей 107-г.

107-р. Если не выполнены статьи 99, 107-г и 107-е или если залогодатель или третье лицо не разрешили залогодержателю произвести проверку товара согласно статье 107-о, а также если товар не переработан в определенный договором срок, то залогодержатель имеет право досрочно взыскать обеспеченный залогом долг».

Председатель ЦИК БССР А. Червяков.

Председатель СНК БССР Н. Голодед.

Секретарь ЦИК БССР А. Хацкевич.

г. Минск, 1 марта 1928 г.

Адказны рэдактар [illegible] КУДЗЕЛЬКА